

POVEČANA PROIZVODNJA NAŠIH RUDNIKOV

70.000 ton premoga za široko potrošnje je šlo te dni v promet

Beograd, 3. dec. (Tanjug). — Preskrba potrošniških sredstev s kurivom se je zadnje čase zboljšala, kar je treba pripisati ukrepom, da bi za široko potrošnje dobavili večje količine premoga, kakor je bilo prvotno določeno. Te dni je šlo v promet kakih 70.000 ton premoga od povečane proizvodnje, dosežene na podlagi nedavnega odloka Izvršnega sveta o premijah. Se prej pa so določili za široko potrošnje 100.000 ton lignita iz kontingenta, namenjenega industrijski potrošnji — večidel železniškemu prometu.

Naši rudarji so pripravljeno nakopati večje količine premoga za potrebe prebivalcev in delati celo ob praznikih. Treba pa je poskrbeti za redni prevoz premoga. To vprašanje je zlasti pereče na tuzlanskem področju, kjer premoga ne vskladajo, marveč ga iz separacije neposredno nakladajo na vagonce. Če ni pravčasno na razpolago vagonov, v

teh premogovnikih rudarji ne morejo nakopati več premoga; in prav iz teh premogovnikov gre mnogo premoga za široko potrošnje. Na pristojnem mestu pravijo, da bodo v začetku decembra dobili premog vsi, ki so ga že plačali, tako da je moč pričakovati, da bo ta mesec v skladiščih precej premoga.

Na nedavnem posvetovanju predstavnikov podjetij za promet s kurivom so poudarjali, da je bilo zadnja leta čutili pomanjkanje premoga za široko potrošnje zato, ker ga gospodinjstva čedalje več porabijo, ker kupujejo manj drv. Ta preusmeritev na premog je hitrejša od naraščanja proizvodnje in zato je stalno čutili pomanjkanje premoga za potrebe široke potrošnje, zlasti v mesecih, ko pritisne mraz. Sprito visokih cen za zdaj ne kaže, da bi se povečala potrošnja drv in da bi se tako zmanjšal pritisk na potrošnje premoga.

Sestanek upravnega odbora Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva

Danes se bo sestel upravni odbor Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva, da prouči osnutek zakona o elektrogospodarskih podjetjih in Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva, ki ga je sestavil strokovni aparat Zveznega izvršnega sveta. Osnutek zakona predvideva ukinitve sedanjih republiških skupnosti in upostavitve večjih elektrogospodarskih podjetij, ki bi bila neposredno vključena v Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva. Po teh predlogih bi upostavili na pr. v Srbiji 23, v drugih republikah pa 15 oziroma 6 novih večjih podjetij. V Srbiji so delno to že storili, tako da so iz treh vojvodinskih elektrogospodarskih podjetij (Novi Sad, Bečej in Sombor) organizirali podjetje »Elektro-Vojvodina«, ki se bo pozneje razširilo na vso pokrajino, razen Srema.

V Zagrebu so se začele televizijske oddaje

Te dni so začeli v Zagrebu oddajati poskusni televizijski spored. Do konca leta bo oddajala radiotelevizija Zagreb dvakrat tedensko, od januarja prihodnje leto pa bodo oddajali domači program vsak drugi dan. Razen tega bodo nadaljevali tudi prenos sporredov avstrijskih in italijanskih postaj. Prve domače televizijske oddaje so bile v počastitev Dneva republike 29. in 30. novembra.

Hude posledice infekcije na otroški kliniki v Skoplju

Do večerj opoldne je umrlo že dvajset otrok, trinajst pa jih je v nevarnosti

Skoplje, 3. dec. — Dekanat medicinske fakultete v Skoplju je danes objavil nove podrobnosti o hudih posledicah infekcije, ki se je pojavila v oddelku za tuberkulozni meningitis na otroški kliniki v Skoplju. Danes do 12.20 ure je umrlo dvajset inficiranih otrok, življenje drugih trinajst otrok pa je v nevarnosti.

Strokovna komisija je dognala, da se je nesreča zgodila zaradi nezadostne strokovne usposobljenosti osebja klinike, ki je 27. novembra vzbrazilo otrokom redno dozo streptomicina, narkar je nastala infekcija. Okrožno javno tožilstvo v Skoplju je sprožilo kazenski postopek proti zdravniku skopske otroške klinike Stojanu Arsovu in otroški negovalki v tej ustanovi Cveti Cvetkovi. Javno tožilstvo domneva, da sta omenjena uslužbenca otroške klinike zakrivila hudo kaznivo dejanje proti ljudskemu zdravju, inkriminirano s čl. 212 kazenskega zakonika. Preiskavo so prevzeli organi sekretarijata za notranje zadeve skopskega okraja, omenjena uslužbenca klinike pa so pripravili.

Čeprav se niso objavili, kaj je pokazala preiskava, so že znane nekatere podrobnosti o tem, kako je prišlo do nesreče. Kritičnega dne, 27. novembra, je bilo v oddelku za tuberkulozni meningitis na otroški kliniki medicinske fakultete v Skoplju 35 bolnih otrok, izmed katerih jih je nekaj že malone ozdravelo. Tega dne okrog 10 dopoldne je dobilo 33 otrok redne injekcije s streptomicinom. Kmalu nato so začeli posamezni otroci tožiti, da jih boli glava. Dežurno osebje je ugotovilo, da se je mnogim zvišala temperatura. Popoldne se je pri nekaterih pojavila agonijska, kar je bilo zanesljivo znamenje, da je bilo nekaj narobe.

Ko so že ugotovili, da gre za resno obolenje, so se s pomočjo najbolj znanih strokovnjakov medicinske fakultete v Skoplju lotili zdravljenja. Na poziv dekanata so prispeli v Skoplje s posebnim letalom direktor infekcijske klinike v Beogradu akademik dr. Kosta Todorović, šef oddelka za meningitis klinične bolnišnice v Beogradu prof. dr. Milorad Milošević in profesor

IZ ZDRUŽENJA INDUSTRIJE OLJA

Storilnost in tehnološki problemi naše industrije olja bodo na dnevnem redu današnjega sestanka

Beograd, 3. dec. (Tanjug). Delovna storilnost in tehnološki problemi jugoslovanske industrije olja bodo na dnevnem redu jutrišnjega sestanka strokovnega sveta tehnologov, v katerem so strokovnjaki iz 24 oljarn. Razen tega bo strokovni svet poslušal poročilo izvedenca OZN za oljarstvo, ki je preživel 3 mesece v naši državi, in razpravjal o izpolnitvi programa pospeševanja proizvodnje v tej industrijski panogi.

Na sestanku upravnega odbora Zdrženja industrije olja, ki je sklican za 6. december, bodo proučili vprašanje preskrbe s suro-

vinami domačih tovarn, ki so zaradi letošnje slabe letine oljarice navezane na uvoz večjih količin surovin. V Zdrženju pravijo, da bomo v kratkem dobili iz Kitajske 1000 vagonov soje in da bomo v tej deželi kupili še nekaj surovin. Trenutne prevozne težave pa otežkočajo pravočasno dobavo surovin in zato naše oljarne ne bodo v sezoni v celoti obratovala. Zagotovljen je tudi uvoz kakih 10.000 ton surovega olja, ki ga bomo rafinirali v domačih tovarnah. Upravni odbor Zdrženja industrije olja bo obravnaval tudi vprašanje davka na promet z namiznim oljem ter nekatera vprašanja kontrahiranja in odkupa oljaric v prihodnjem letu.

bakterij iz skupine klepsiele, ki je povzročila gnojno vnetje v možganskem tkivu.

Po navodilih teh uglednih strokovnjakov so storili vse potrebno, da bi preprečili infekcijo. Toda vzlic izrednim naporom celotnega osebja klinične bolnišnice v Skoplju vsaj doslej še ni bilo moč rešiti inficiranih otrok. Največja nesreča je v tem, ker na bakterijo, ki je povzročila infekcijo, ne reagira noben antibiotik.

NAMESTO KOMENTARJA

Zgodba se ni zgodila pri nas. Po nezasišlanem rezanju tistih nylonskih dežnih plaščev, ki so bili poslani v Jugoslavijo iz tujine kot vzorec, se kaj takega pri nas namreč ne more več pripetiti. Če bi že kdo tega ne verjel, žal se najdejo tudi taki ljudje, naj si vzame v roke časnik, kjer stoji črno na belem zagotovilo, ki so ga po tistem žalostnem dogodku podpisali naši carinski organi tako rekoč z dušo in srcem: »Nikoli več!« Lahko smo torej zadovoljni in brez skrbi, ki so nas včasih pestile glode naše carine.

Drugega pa je seveda stvar na tujem. V mnogih deželah je carina še danes nekakšna država v državi, ki se togo in birokratsko drži črke svojih paragrafov, razvoj države in njene splošne potrebe, ki vejejo iz vsebine carinskih predpisov, pa so ji deveta briga. Stvari gredo tam včasih celo tako daleč, da jih človek preprosto ne more razumeti. So ljudje, ki bi se ob posameznih primerih carinskih »duhovitosti« smejali do solz. So taki, ki bi tolkli s pestjo ob mizo, in taki ki se ne odločijo ne za eno ne za drugo. Nekateri pa samo še malodušno skomigajo z rameni in pravijo: »Saj ne bo drugače! Kje pa!«

Kakor je malodušnost stvar, ki jo pri drugih navadno zamerimo, pa se neredko zgodi, da jo lahko razumemo. Kar pogledajo primer, ki je vzbudil veliko smeha in jeze v podjetju Scintilla iz Carniole.

Tovarna Scintilla je letos spomladi hitela z naročili, ker so njeni strokovnjaki spoznali prednosti sistema izračunavanja z modernimi računskimi stroji. Tiste naprave namreč lahko zamenjajo cel bataljon ljudi in v najkrajšem času postrežejo z zaželenimi podatki, ne pa šele čez mesec ali pol leta, ko se popolnoma spremenijo razmere in cene na tržišču in podobno. Švicarski dobavitelj je tudi hotel in računske stroje poslati...

V Scintilli so naprave takoj namestili. Toda izkazalo se je, da nekaj ni v redu, saj naprave niso delovale. Vse so natanko pregledali in naposled ugotovili, da štiri ali pet delov ene izmed naprav ne ustreza zaradi pomanjkljive izdelave.

Seveda so takoj napisali pismo dobavitelju. Trgovski zastopnik, ki se je s podjetjem Scintilla po-

Aparat naših ljudskih odborov se prekomerno širi

Višina proračunskih izdatkov naj bo v glavnem odvisna od gospodarskega potenciala okrajev in mest

Z ustanovitvijo novih občin in s prenosom dela funkcij okrajev na občine smo pred dobrim letom postavili temelje naše komunalne ureditve. Ustanovitve novih večjih občin je zahtevala seveda tudi ustrezno organizacijo upravnega aparata. To je bilo predvideno tudi pri določanju globalnih okvirov proračunov ljudskih odborov. Vse pa kaže, da se je aparat občinskih ljudskih odborov bolj razširil, kakor je bilo sploh določeno, po drugi strani pa ni prišlo do predvidenega zmanjšanja upravnega aparata okrajev v zvezi z razbremenitvijo njihovih funkcij.

Da se ne bi upravni aparat ljudskih odborov preveč razširil, je bilo pri določanju proračunske potrošnje v letošnjem letu postavljeno načelo, da le-ta v bistvu ne sme biti večja od lanske. Da pa se ne bi sredstva za razvoj gospodarstva in za opravljanje gospodarskih funkcij ljudskih odborov trošila za druge namene, so bili hkrati ustanovljeni posebni okrajni in občinski skladi, kakor investicijski, stanovanjski, kmetijski, gozdni, cestni in vodni skladi. Pri tem so bila celotna sredstva okrajev in občin (sredstva proračunov in skladov) določena celo nekoliko višje kakor za leto 1955.

Izvajanje letošnjih proračunov ljudskih odborov pa se je tako pri izdatkih kakor tudi pri dohodkih precej odmaknilo od pla-

na. Kakor rečeno, upravni aparat se je na eni strani bolj razširil, kakor je bilo predvideno, po drugi strani pa tudi proračuni niso bili postavljeni na docela realnih osnovah, bodisi da niso predvidevali določenih obveznosti, marsikje pa so bili tudi dohodki nerealno planirani. Tako so letos prišli ljudski odbori v precejšnje težave. Kot primer naj navedemo mariborski okraj, kjer računajo, da bo znašal primanjkljaj okraja 150 milijonov din. Ljudski odbori okrajev in občin so se morali začasno zadolžiti pri Narodni banki, da so lahko krili najnujnejše obveznosti. Težave ljudskih odborov so deloma nastale tudi zaradi tega, ker je bil v letošnjem družbenem planu delež okrajev iz dobička gospodarskih podjetij za proračun preniko odmerjen. To je ugotovil tudi odbor za gospodarstvo Zvezne ljudske skupščine, ki je pred dobrim tednom ob razpravi o potrebnih naknadnih spremembah in dopolnitvah zveznega družbenega plana za letošnje leto med drugim sklenil, da se odstotki udeležbe okrajnega proračuna pri dobičku gospodarskih organizacij zvišajo, in sicer povprečno za 15%. S tem bo predvsem omogočeno ljudskim odborom, da odplačajo kredite, najete pri Narodni banki.

Politiko omejevanja proračunske potrošnje in varčevanja bomo morali nadaljevati tudi prihodnje leto. To nam še posebej narekuje okolnost, da je vsa zadnja leta proračunska potrošnja hitreje naraščala kakor narodni dohodek. Ker pa je proračunska potrošnja neproduktivna potrošnja, gre njeno kirjenje naposled na škodo splošne življenjske ravni. Zato ne smemo dopustiti, da bi se proračunska potrošnja stihijsko dvigala neodvisno od ekonomskih možnosti.

V ŠESTIH MESECIH 28.000 NOVIH USLUŽBENCEV

Naraščanje upravnega aparata, predvsem v ljudskih odborih, opažamo seveda v vseh republikah. Zvezni zavod za statistiko je pred kratkim objavil prve rezultate popisa zaposlenega osebja v uradih in ustanovah na dan 1. oktobra t. l. Če te podatke primerjamo s stanjem na dan 31. marca t. l., lahko ugotovimo, da se je samo v teh šestih mesecih celotno osebje v proračunskih uradih in finančno samostojnih ustanovah povečalo za 28.145 (brez državnih sekretariatov za narodno obrambo in notranje zadeve). Povečanje je znašalo v Srbiji 5,2%, v Sloveniji 8,4%, v Hrvaški 9,2%, v Bosni in Hercegovini 11% ter v Makedoniji in Crni gori skoraj 20%. Na dan 1. oktobra t. l. je bilo po republiških proračunih vsega zaposle-

nih 41.600 oseb (v Sloveniji 4786), po okrajnih in občinskih proračunih pa 192.625 oseb (v Sloveniji 22.021).

Objavljeni podatki nam razen tega pričajo, da še nismo premagali posledic proračunske uravnalovke iz prejšnjih let, ko je tudi vsak zaostali okraj hotel imeti povprečno na prebivalca enake proračunske izdatke, kakor jih imajo razviti okraji in je za kritje teh izdatkov zahteval dotacije. Po omenjenem popisu imajo republiški, okrajni in občinski lokalni organi v Srbiji, Hrvaški, Bosni in Makedoniji skoraj enako število osebja na 10.000 prebivalcev, namreč 52 do 58, več jih je le v Sloveniji (95) in v Crni gori (83). Glede ostalega osebja po proračunih (šolstvo, zdravstvo, socialni skrbstvi, komunalno gospodarstvo itd.) pa se tudi Slovenija skupaj s Srbijo, Hrvaško in Makedonijo drži okvira od 85 do 90 zaposlenih oseb na 10.000 prebivalcev in zaostajata le Bosna in Hercegovina (43) in Crna gora (67).

To izenačevanje povzroča razne anomalije. Zato je za prihodnje leto predlagano načelo, naj bo višina proračunskih izdatkov v glavnem odvisna od gospodarskega potenciala okraja ali mesta, upoštevajoč, da imajo bolj razviti okraji večje proračunske potrebe kakor nerazviti. Med diskusijo o osnovah družbenega plana za prihodnje leto, ki je bila pred dnevi v Zvezni ljudski skupščini, je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Svetozar Vukmanović v tej zvezi poudaril, da je kriterij proračunske potrošnje po številu prebivalcev nesprejemljiv, ker je nemogoče izenačevati potrebe gospodarsko razvitih okrajev s potrebami nerazvitih. Zato naj bo proračunska potrošnja odvisna od višine osebnega dohodka prebivalcev. Bolj razviti okraji z večjimi dohodki prebivalcev morajo imeti večje proračunske dohodke, ker imajo zato tudi večje možnosti. O tem vprašanju je tovariš Vukmanović predlagal posebno razpravo v Zvezni ljudski skupščini.

Vremenske razmere po državi

Padavine v vsej državi so pomehale, v Primorju je lepo vreme, v drugih krajih pa oblačno. Malo toplejši zrak z Atlantika je zajel zahodne pokrajine Evrope in se bliža vzhodu. Sodiijo, da bo ta val zajel tudi našo državo, spričo česar se bo nekoliko zvišala temperatura. Največ snega je zapadlo v Bosni in na Hrvaškem. Snežna odeja v Bosni je debela od 24 do 40 cm, v Bihacu 65, v Ogulinu pa 57 cm. Promet na liški progi je ustavljen. Med Zrmanjo in Gradcem so zameti visoki nad dva metra in onemogočajo normalni promet. Tri lokomotive za odstranjevanje snežnih zametov so se zmeraj zamele na progi nedaleč od Zrmanje. Večraj so znova upostavili telefonsko zvezo z Banjo Luko, ki je bila zaradi zametov nekaj dni prekinjena. Tudi mednarodne zveze s Carigradom, Milanom, Trstom, Zürichom in Bernom so še zmeraj prekinjene.

Ob nadaljevanju skupščinske razprave

V Zvezni ljudski skupščini se danes nadaljuje vodna razprava o osnutku predloga zveznega družbenega plana za leto 1957, ki so jo bili čez praznike prekinili. Letošnji način sprejemanja družbenega plana se razlikuje od običajne parlamentarne procedure. Novost je pranzapravo v tem, da Zvezni izvršni svet tokrat ni stopil pred Skupščino z dokončnim osnutkom plana, marveč je samo pripravil teze za razpravo, iz katerih bo moč potem povzeti tiste bistvene elemente, ki jih bodo porabili, da bodo dokončno sestavili zakonske osnutke. Takšen osnutek pojde seveda po normalni poti od proučevanja v odborih skupščinskih svetov do dokončne razprave in njegovega izglasovanja na plenarnih sejah obeh domov.

Takšna novost v delu Zvezne ljudske skupščine ima že sama po sebi razne prednosti, predvsem to, da Skupščina kot najvišji državni in politični organ aktivno deluje v vseh izredno pomembnih opravilih, ki jih je treba opraviti, preden dokončno sestavimo zakonski osnutek. Nadaljnje razvijanje takšne prakse omogoča, da pridejo težnje razprave o zakonski snovi bolj do izraza v dokončnem besedilu zakona in da tako odprejo morebitne pomanjkljivosti, ki bi utegnile nastati iz uradniško rutinske metode pri sestavljanju besedil zakonskih osnutkov.

Kakor je pokazala dosedanja debata, je takšna metoda Zvezne ljudske skupščine tem primernejša, kadar je na dnevnem redu tako važen zakon, kakor je družbeni plan. Ta debata na podlagi vsakdanjega gospodarskega življenja predvsem mnogo bolj osvetli nekatera naša gospodarska vprašanja, kakor so jih mogli osvetliti sklepi, povzeti iz gradiva osnutka o planu. Razen tega kaže ta metoda vso zamatnost temeljnega problema družbenega plana za prihodnje leto — po kateri poti in s katerimi sredstvi bi pospešili politiko zboljšanja življenjskega standarda. Dobro je, da so začeli to najvažnejše vprašanje naše socialistične izgradnje tako vsestransko obravnavati prav v Zvezni ljudski skupščini. Toda ne zato, da bi se samo Zvezna ljudska skupščina ukvarjala s temi vprašanji, to se pravi, da bi bila za življenjski standard »zadolžena« federacija. Zvezna ljudska skupščina naj pravzaprav s svojo sedajočo debato sproži ves družbeni demokratični mehanizem za obravnavanje tega vprašanja. Pri tem pa imajo lahko zelo važno vlogo prav poslanci sami. Naš gospodarski razvoj obravnavamo seveda predvsem ob razpravi o zveznem družbenem planu, in sicer s takšnim vskladenjem glavnih proporcev našega gospodarstva, ki usmerjajo gospodarsko politiko na povečanje proizvodnje in zboljšanje standarda.

Dosedanja razprava je slonelna na sklepih lanskega plenarnega SZDLJ. V njej je bilo mnogo zanimivih ugotovitev, prepričljivih argumentov ter na življenjskih izkušnjah sloneče kritike. Manjkalo je morda več konkretnih predlogov in odgovorov na odprta vprašanja, ki bi v večji meri pokazala na bolj zaokroženo celotno ureditev gospodarske problematike.

NAMESTO KOMENTARJA

gajal, je tudi posredoval in švicarska tvrdka je nemudoma poslala nadomestne dele s kopico opravičil in zagotovil, da bodo v prihodnje bolj pazili.

V podjetju Scintilla niso bili zaradi tega posebno presenečeni. Tak postopek je pač nekaj povsem običajnega in ustaljenega. Hoteli pa so pospešiti dobavo. Zato so obvestili carinske organe o pošiljki, ki so jo pričakovali, in jih prošili, naj delov ne ocarinijo, ker gre pač za nadomestne dele.

Ko je preteklo nekaj časa, je prispel odgovor. Carina je zahtevala, naj predložijo originalno potrdilo dobavitelja, da so prejeli nadomestne dele zastoj.

»Nikoli več...«

V Scintilli so skomignili z rameni — in napisali pismo dobavitelju. Dobavitelj se prošnji podjetja Scintilla sicer ni mogel načuditi govoril je o togosti in birokraciji carinskih organov v Carniole, toda željeno potrdilo je navzlic temu odposlal. Kdo bi se pač vmešaval v notranje zadeve drugih držav!

Stvar kajpak ni tako hitro tekla, kakor je zgoraj zapisano. Minili so dnevi in tedni in meseci. Medtem so v Scintilli usposobili dele, ki niso ustrezali. Mudilo se jim je. Na vsak način so hoteli čimprej uvesti sodoben sistem izračunavanja in s tem izboljšati organizacijo proizvodnje in dela, o čemer so kar naprej pisali časniki tiste dežele.

Naposled je pismo prispelo. Predstavnik podjetja Scintilla je stopil z njim na carinarnico, da bi dvignil nove nadomestne dele.

»Prinesite dele, ki jih boste z novimi zamenjali, potem pa vam bomo izročili nove,« so mu rekli carinski organi.

»Čemu neki?« se je začudil predstavnik Scintille, »saj imam tukaj pismo, da smo nadomestne dele prejeli zastoj.«

»Samo pismo ni dovolj,« so ga poučili carinski organi. »Dele, ki jih boste zamenjali z novimi, moramo po vseh predpisih uničiti.«

»Toda mi smo jih z velikim trudom usposobili,« je rekel predstavnik Scintille. »Skoda bi bilo.«

Tedaj so cariniki skomignili z rameni: »Mi moramo imeti kritje. Predpisi so pač predpisi. Saj razumete. Ko bomo dobili stare dele, boste lahko dvignili pošiljko.«

Onim iz Scintille se je zdelo stvar preneumna. Protestirali so in protestirali. Naposled pa so vendar poslali stare dele, ki so jih usposobili, in jim priložili še eno protestno pismo. Tehtno in jasno, da bi ga otroci razumeli.

Samo nekateri so dvomili, da ga ne bi razumeli tudi carinski organi.

Stvar se je zavlekla do konca novembra. Tedaj so nekega deževnega dne prejeli v Scintilli poziv, naj dvignejo na kolodvoru pošiljko s carinarnice. Nekateri uslužbenci, ki so pošiljko že težko pričakovali, so pohiteli na kolodvor.

»Saj niso taki, kot smo mislili,« so govorili spotoma. »Predpise imajo in včasih se jih držijo kot pijanec ploča. To mora človek pač razumeti. Toda navsezadnje le uvidijo...«

Prizor, ki bi ga lahko potem videli, je bil zelo navaden. Dva od njih sta se nasmejala do solz. Eden je tolkel po mizi, trije so molčali in niso vedeli, kaj bi. Ostali — bili so v večini — pa so samo še malodušno skomignili z rameni in govorili: »Saj ne bo drugače! Kje pa!«

V zaboju so bili le novi nadomestni deli. Stari, ki so jih s tolikim trudom usposobili, da bi prihranili podjetju čas in denar, so ostali na carinarnici »za kritje.«

Zgodba se, kot rečeno, ni zgodila pri nas. Po nezasišlanem rezanju tistih nylonskih dežnih plaščev, ki so bili poslani v Jugoslavijo iz tujine kot vzorec, se kaj takega pri nas namreč ne more več pripetiti...

Lahko smo torej zadovoljni in brez skrbi. B. P.

Seminarji, predavanja, šole in pomoč drugim ljudskim univerzam je oblika dela Ljudske univerze v Celju

Ljudska univerza v Celju ima že precej dobrih izkušenj v izobraževalnem delu. V zvezi s tem se zmeraj iščejo novi obliki za pozitivno vzgojno delo...

Ljudska univerza v Celju je pozvala vsa podjetja in terenske organizacije Socialistične zveze naj postanejo kolektivni člani LU...

Iz našega gospodarstva. »Clovek in delo«, »Mednarodno delavsko in sindikalno gibanje«, »Življenje in družba«...

filmske večere, literarne večere ter glasbene večere. Taki večeri so lahko tudi po naročilu...

Pod lečo v Celju

Za Dan republike so tudi mestec ob Savinji krasile številne jugoslovanske, slovenske in proletarske zastave...

Higiena, higiena! Da, njej posvečajo ponekod vse prevelike skrbi. Čeprav gre včasih tudi za malenkosti...

Začeli so graditi poslopje Trgovske šole

Konec novembra so gradbeni delavci Splošnega gradbenega podjetja »Betont« iz Celja začeli pripravljati gradnjo novega poslopja Trgovske šole...

Drago kot zlato...

Te dni so se v izločkih celjskih trgovin pojavile prve pomaranče, ki pa žal ne grejo preveč v promet...

Mar naj mladina ustanavlja kmetijsko gospodarske šole?

Odbor mladih zadržnikov pri OZZ Kranj je na nedavni seji precej razpravljal o kmetijsko gospodarskih šolah...



Motiv iz Kranja

toda občinski sveti za šolstvo so zelo malomarni. Zanima nas, s čim to svojo nedelavnost opravičujejo...

Razen tega so govorili tudi o nekaterih nepravilnostih, ki v končni posledici lahko pomenijo razdvajanje mladine na vasi...

Zdaj je v kranjskem okraju 34 aktivov, v mesecu decembru pa jih bodo ustanovili še 14...

Vzlic slabim pogojem dobro delajo

Nedavno je bila v Rovtu pri Smartnem ob Dreti letna konferenca tamkajšnje mladinske organizacije. Vzlic težavnim pogojem za delo...

Da bo manj nesreč

Delavski svet rudnika lignita v Velenju si prizadeva zmanjšati število nesreč v jami. Lani je bilo v jami kar 1600 nesreč...

Dvorana TVD »Partizan« Gaberje

je trenutno edino zbirališče večjega dela celjske mladine. Tu telovadijo, igrajo na tamburice, obiskujejo knjižnico »Svobode«...

Komunalna vprašanja Šaleške doline

Na zadnji seji sveta za komunalna vprašanja so kritično pretresli sklope zadnje seje. Dopolnili so jih še s tem, naj bi komunalno podjetje Soštanj razširilo dejavnost tako, da bo njen poslovni promet zajel redno vzdrževanje vseh stanovanjskih zgradb...

Nato so pregledali naročila načrtov in so menili, da je nekateri treba dokončno izdelati. Med njimi je načrt za regulacijo Pake, regionalni urbanistični in zazidalni načrt za Šaleško dolino...

Prav bolečo točko občine predstavlja slaba trgovinska mreža, predvsem v Velenju. Trgovinska zbornica Celje je že izdelala analizo za ureditev te mreže v Velenju...

P O M U R S K I

Pozimi bo rasla zelenjava v toplih gredah, ki jih bo ogreval zemeljski plin

O zimskem gojenju povrtnine v toplih gredah, ki bi jih greli z zemeljskim plinom, so v Lendavi že precej razpravljali. Uredilo naj bi jih Kmetijsko gospodarstvo Lendava...

darstvo Lendava, ki pa ima že mnogo investicijskih kreditov, zato ima delovni kolektiv pomisleke o najetju novega. Podoba je, da bo pobudo za pridelovanje povrtnine v toplih gredah prevzela kmetijska zadruga Lendava...

Tečaj ročnih del za učitelje

V Lenartu se je končal tečaj ročnih del za učitelje 1. in 2. razreda vseh osnovnih šol v občini. Tečaj je trajal 4 dni, vendar netrstenjeno, da ni trpel pouk na šolah...

Komisija za volitve šolskih odborov

Svet za šolstvo pri Občinskem ljudskem odboru Lenart je imenoval komisijo za volitve novih šolskih odborov. Komisija se je že posvetovala s sedanjimi šolskimi odbori o njihovem delu in raznih težavah...

Druga pomembna kulturna ustanova

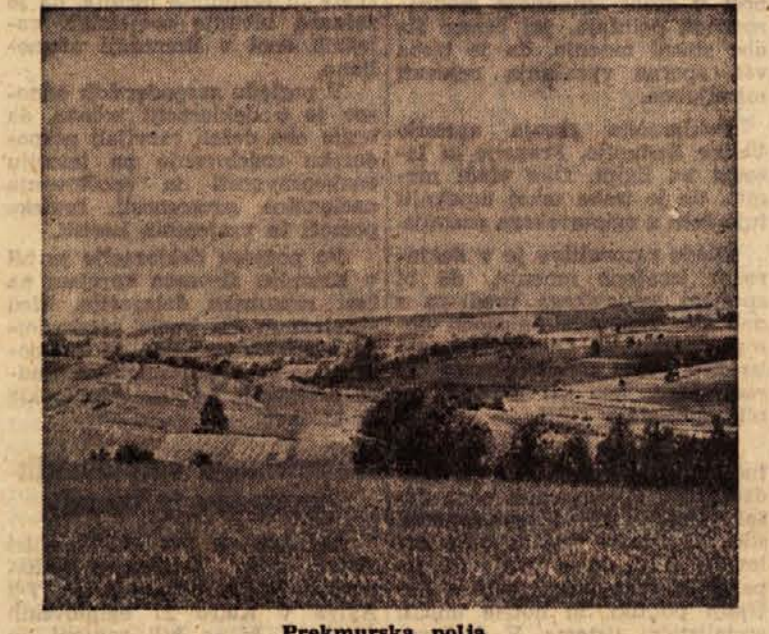
Razen Pomurskega muzeja je Murska Sobota dobila še eno pomembno kulturno ustanovo - Studijsko knjižnico, katero so ob Dnevu republike slovesno odprli v zgodovinskem grajskem poslopu.

Pobuda za ustanovitev Studijske knjižnice in za uresnitve tega smotra je veliko prispeval Klub pomurskih kulturnih delavcev.

Studijsko knjižnico bo upravljal prof. Franc Zadravec, ki je izrazil željo, naj bi nova ustanova uspešno širila ozorje mlademu pomurskemu rodu in mu pomagala zajemati dobrine iz širše kulturne zakladnice.

Na seji so sprejeli še nekaj pomembnih sklepov. SZDL v Velenju in Soštanju naj bi bila iniciator za ustanovitev turističnega in oglepnevalnega društva. Povsod bodo razpravljali o uveljavitvi občinske doklade za gradnjo komunalnih objektov...

Jasno je, da bo svet za komunalna vsa ta vprašanja lahko reševal le v tesni povezavi s svetom za gospodarstvo. Marsikatero delo, ki je že sedaj potrebno rešitve v šaleški dolini, bo mogoče izvesti s prostovoljnimi delovi. Lep vzgled je regulacija Pake v Velenju.



Prekmurska polja

PRETRGANA ZAVESA

(Nadaljevanje s 3. strani) SOPRONSKA UNIVERZA NA BEGU

Ena izmed posebnosti tega največjega preseljevanja narodov je primer z univerzo v Sopronu. Kot povsod so bili tudi ondi študentje med glavnimi iniciatorji vstaje...

razlagajo študentom, kaj se skriva pod površnim zemljo, kako globoko segajo pragovdovi v civilizacijo in kako je moč izmeriti svet. Nad improviziranimi črtnimi šolskimi tablami visi slika revolucionarja Kossutha.

TISTI, KI SO KOMAJ ČAKALI, IN TISTI, KI KOMAJ ČAKAJO

Pred dnevi se je v nekem gradiščanskem kraju zgodilo tole: k skupini kakih 2000 beguncev je prišla delegacija neke zapadne dežele s ponudbo, da jih odpeljejo v že pripravljene osebne vagoni iz Avstrije na Zahod...

Trije problemi martjanske občine

V martjanski občini (Prekmurje) je zdravstvena služba nezadostno razvita, zato se odločno prizadevajo, da bi v Fokovcih čimprej ustanovili zdravstveno postajo. Ambulanta naj bi bila v novem zadržnem domu, kjer nameravajo urediti tudi stanovanje za zdravnika...

Priloge

tega: ti ljudje čakajo, kdaj se bodo lahko vrnil domov, zato nočejo predelež od doma. Na tem dogodku se je prvič jasno pokazala ostra ločnica v ogromni masi ljudi, ki so v zadnjem mesecu prestopili madžarsko-avstrijsko ograjo...

Priloge

Priloge: Tudi s šolskimi poslopij imajo velike težave. V nižji gimnaziji Bogojina morajo otroke počakati izmenično v bivšem, opuščenem trgovskem lokalu. Republiška inspekcija je že predlagala, da je potrebno v tem primerem prostor ukiniti pouk, vendar pa poučujejo dalje, ker ne morejo najti drugega izhoda...

Menza rešila gostilno

Gostilna imela 160 tisočakov izgube - Odločba za likvidacijo - Tretja pritožba: gostilna zmagala in izgube ni več

Da, menza je rešila gostilno in tudi propadla. Gostilna Tovarne mensh izdelkov v Murski Soboti je imela okrog 160 tisočakov izgube. Zato je Občinski ljudski odbor izdal odločbo za likvidacijo gostilne. Občinski in Okrajni sindikalni svet pa sta tako končno prišla do zaleženih prostorov za delavsko uslužbenko restavracijo...

S propadom je ustanovljena menza pa ne mislijo vreči puške v koruzo. Iščemo novo rešitev in pravijo, da bi s večjo pomočjo občinskega ljudskega odbora še lahko imeli menzo. To so povedali že tudi državni uslužbenci na svojem sindikalnem obnem zboru...

GOSTOVANJE V GORICI

Nova Gorica, 3. dec. - Včeraj popoldne in zvečer je pod pokroviteljstvom Zveze slovenskih prostevnih društev v Italiji gorško polpokočno gledališče gostovalo v Gorici. V prostevni dvorani na Corsu Verdi je v gledališki hiškovodno veseloigro v treh dejanjih »Vzorni soprog«. Gre za prvo gostovanje tega mladega gledališkega kolektiva med rojaki onstran meje. Številni gledalci iz Gorice in okolških slovenskih vasi, ki so obiskali napolni dvorano, so ob zaključku uspele predstave ansambel usgradili z navdušenim aplavzom...

Priloge

V prihodnjih dneh se bo začel v Lenartu seminar za učitelje lenartskih in nekaterih okolških občin, na katerem se bodo pripravljali za poučevanje posameznih predmetov na osemletkah. Na prvem seminarju bodo poglavitno svoje znanje učitelji fizike in kemije. Tečaj bo trajal več dni neprekinjeno in ga pripravljata Okrajni ljudski odbor Maribor in Lenartu pa jih bo zaradi tega, ker bo po reorganizaciji šolstva v tej občini največ osemletk - kar osem. Čez zimo bo v Lenartu še več seminarjev za učitelje bodočih osemletk, in sicer iz vseh ostalih predmetov. P. J.

Razmišljanje o človeku

OB IL DELU KNJIGE »LJUDJE MED SEBOJ« DR. L. ZLEBNIKA

Pravijo, da je za sodobnega človeka značilna težnja po dejanju in zato beg od intimnega razmišljanja. To naj bi bil delež, ki ga človek plača razdobju velikih socialnih premostov, ko gre za družbeni uspeh delovanja človeka ne pa za bogastvo in obsežnost njegove osebnosti. Etično načelo naj se je umaknilo političnemu načelu.

V tej psihologiji naše dobe, pravijo dalje, leži vzrok, da je današnjemu človeku bližji praktični uspeh kot miselno dognanje. Zato tudi današnjemu človeku ni pri srcu umetnost klasične dobe, za katero je bila značilna težnja po notranji skladnosti, ampak je dovteten samo za umetnostna sredstva, ki vplivajo neposredno čutno: v literaturi je to gola napetost zgodbe, v glasbi površnost ritma, v slikarstvu dekorativnost in podoben. Odtod pesniška misel o porazenem človeku našega časa.

Odtod pa tudi cela vrsta zdravnikov, ki nam nudijo svoje edino rešilno sredstvo: mentalno higieno, individualno psihoanalizo, psihologijo globin, individualistične pedagoške sisteme, najrazličnejše življenjske filozofije in sociologije »človeških odnosov v proizvodnji«. Čeprav vseh teženj in ugotovitev znanstvenih delavcev na teh področjih ne gre zanikavati, pa jim večji del lahko očitamo, da so enostranski in druge strani: vidijo samo izoliranega človeka nasploh, ne pa človeka v razdobju velikih družbenih premostov.

Prav zato sem z zanimanjem

vzel v roke knjigo dr. Leona Zlebnika: *Ljudje med seboj* (II. del, Pisani svet osebnih stikov, 7. zv. Knjižnice Zveze prijateljev mladine Slovenije, Ljubljana, 1956). Gre namreč za prvo večje delo iz praktične psihologije in morale, ki je izšlo v Sloveniji po socialistični revoluciji, kar že samo po sebi odpira mnoga vprašanja. Prvo od teh je: ali izhaja avtor iz naših konkretnih razmer, ki seveda niso nastale same po sebi, ampak so rezultat preteklosti in sedanjosti človeštva, ali pa se je podredil močnemu pritisku današnjih individualističnih psiholoških in pedagoških šol. Sodi, da se je avtor v glavnem izognil enostranstvu s tem, da je sprejel dialektično materialistično misel, po kateri bistvo človeka ni nekaj stalnega in po naravi danega, ampak je bistvo človeka celokupnost njegovih odnosov.

Avtorja je k pisanju knjige vodila težnja po boljšem človeku, t. j. človeku, ki bi s svojim ravnanjem dokazal, da razume sebe in druge. Toda na to pot ga ne vodi z izdelanimi recepti, temveč s tem, da ga navaja k razmišljanju. Zato je delo tudi pisano esejistično in ne didaktično.

Delo je zraslo iz spoznanja, da ljudje v svojem življenju niso prepuščeni samim sebi, kot da bi bili družbi in v nas samih ne bi bilo zakonitosti. To avtorjevo stališče je izrazilo polemično, tako protistim, predvsem religioznim naukom, ki uče, da etičnih odnosov med ljudmi ni brez višje sile in razodete resnice, kot proti tistim sodobnim strujam, ki etične

in družbene zakonitosti sploh zanikavajo in na njihovo mesto postavljajo svobodno izbor enkratnega individua.

Avtor se — pač po namenu knjige in po lastnem znanstvenem interesu — pri raziskovanju odnosov med ljudmi poslužuje predvsem psihološko karakterne analize in etične ocene. Vendar pri tem ni pozabil na razvojni princip, po katerem se karakterne poteze človeka spreminjajo z družbenim razvojem prav tako, kot se z njim spreminjajo in razvijajo etična načela. Prav zato, sodim, ne zapada v psihološke in karakterne sheme, ki so mu samo metoda znanstvenega raziskovanja, ne pa temelj za celotno podobo človeka. Človek ni vsota mnogih različnih lastnosti, pač pa je organizem, v katerem so mnogogi elementi različnih lastnosti in to lastnosti, ki se razvijajo v določenem času in v določenih odnosih, in ki jih ni izven teh.

Teh nekaj splošnih karakteristik stila, nazora in metode avtorja dokazuje, da gre za knjigo, ki je rezultat dolgotrajnega znanstvenega dela in intenzivnega razmišljanja o odnosih med ljudmi v naši sodobni družbi. Knjiga je pisana za širok krog bralcev, kar je pri delih te vrste še posebej težko, zlasti če pomislimo na slabost psihološke vede na Slovenskem, kjer je psihologija šele šolsko znanje ne pa že znanost. Tudi za to delo velja, kar velja skoro za vsa povojna dela, ki izhajajo iz naše stvarnosti in jo hočejo oblikovati, da je bilo napisano mimo naših znanstvenih

raziskovalnih zavodov in brez njihove pomoči.

Lahko bi z ostrimi merili odkrivali to ali ono pomanjkljivost Zlebnikovega dela. Toda po namenu knjige in po bralcih, ki naj jo boro, delo ne bo bito predvsem sistematično znanstveno delo, niti ne teži po izčrpnosti, vzbujaja k razmišljanju in daje sodobnemu človeku dovolj gradiva za razmišljanje. S tem pa bo delo tudi najbolj doseglo svoj namen, da bi namreč prispevalo k prizadevanju za boljše podobo posameznikov, skupnosti in naših medsebojnih odnosov.

Zato ne bi bilo prav, če bi šlo to delo mimo nas.

mol



V nedeljo zvečer je gledališka skupina DPD Svoboda »Ivan Cankar« v Domu »Ljudska prosveta« v Šentvidu nad Ljubljano z uspehom pripravila svoj prvi nastop. V režiji Ferda Delaka je uprizorila Cankar-Delakovo »Jernejevo pravico«. Občinstvo je ta prvi nastop gledališke skupine navdušeno pozdravilo.

BELEŽKA O LETOŠNJIH NAGRAJENCIH Društva slovenskih književnikov

Odbor Društva slovenskih književnikov je na predlog komisije za podelitev društvenih nagrad (Božidar Borko, Vladimir Kralj, France Novak, Cene Vipotnik in Ciril Zlobec) na seji dne 26. novembra 1956 sklenil nagraditi z društveno nagrado za leto 1956 naslednja dela, ki so izšla v letu 1955:

Pesniško zbirko Ivana Minattija »Pa bo pomlad prišla« 100.000 din, Roman Borisa Pahorja »Vila ob jezeru« 50.000 din, Zbirko novel Ferda Godine »Krivda Jarčekove Kristine« 50.000 din.

Nagrade so bile podeljene nagrajencem večera popoldne v prostorih Kluba kulturnih in znanstvenih delavcev. Nagrade, namenjene za najboljša izvorna slovenska dela v preteklem letu so dobili torej za pesnijo in prozo Ivan Minatti, Ferdo Godina in Boris Pahor. Vsekakor troje dovolj znanih imen v našem literarnem svetu. In vendar: troje imen, ki smo jih pričeli pogosteje srečavati šele po osvoboditvi. Se pravi, da so letošnje nagrade Društva književnikov tudi nekakšno uradno priznanje pisateljem, že poznanim in priznanim, nekakšna dokončna potrditev in priznanje za uspešno literarno delo zadnjih let.

K uvodnemu pojasnilu o nagrajencih in o nagradnih delih sodi še pristavek o višini nagrad. Višja nagrada je bila prisojena pesniški zbirki Ivana Minattija, ker je odbor — kakor stoji zapisano v sklepu o podelitvi nagrad Društva slovenskih književnikov za leto 1956 — pri sklepanju o podelitvi upošteval priporočilo občnega zbora o ustanovitvi nagrad, da naj bodo le-te namenjene v prvi vrsti pesniškim in dramskim delom. Namesto dramskih del, ki jih pri nas tudi v preteklem letu ni bilo kaj prida, si nagrado delita dva prozaista.

Zdaj, ko je komisija izbrala in predlagala dela društvenemu odboru, ko se je odbor odločil in ko so nagrade že podeljene, bi bilo odveč kaliti čisto vino s tehtanjem in premišljevanjem o morebitnih drugih kandidatih ali o čem drugem. Odveč in nesmišlno kljub dejstvu, da bi bilo mogoče tudi drugače izbirati, da bi bilo mogoče podeliti nagrado morda tudi komu drugemu, saj so si bili kandidati tako med pesniki kot med prozaisti, ki so se lani predstavili s svojimi knjigami, močno ravni. Ta izenačenost del je prav gotovo peknila tako komisijo kot odbor in ostaja še zdaj, ko je razpravljanje o tem že povsem odveč.

Najbrž je samo slučaj, ki pa je po svoje dovolj značilen, da so vsa tri izbrana in nagrajena dela uglasena na nek skupni zven. Morda bi kazalo to imenovati z obrablenim izrazom »intimna človeška izpoved«, morda kako drugače, vsekakor pa neka temu podobnega. Ta izpoved današnjega človeka je pri liriku Minattiju najbolj intimna in čustveno zanesena, tako v redkih svetlih tonih, kakor v doživljenjski stvarnostjo, manj razmišljajoča in filozofska kot pri nemirnem, o človeških etičnih vprašanjih razglablajočem Pa-

horju, bliže preprosti spevnosti Godinovih zgodb o malem prekmurskem človeku, njegovih krikih in težavah. Tako lahko zapisemo: v vseh treh nagrajanih delih je v ospredju človek. Bodisi Godinov iz Pomurja, ali Pahorjev tržaški intelektualec, bodisi občudljiv »zagrenjenj poet«, ki kljub vsemu veruje, da bo pomlad prišla. Človek današnjih dni, z možnimi liričnimi in meditativnimi akcenti, brez epske razsežnosti, brez pravega razmahla.

Preostane vsaj na kratko spreговорiti še o nagrajencih samih. Morda besedo, dve, saj ne gre starih znancev vnovič predstavljati. Vsi imajo za sabo že po več del, o vseh je bilo že marsikaj napisanega. Tako o Minattiju in o obeh njegovih zbirkah »S potic« in o lanskoletni »Pa bo pomlad prišla«, o tržaškem pisatelju Borisu Pahorju, ki je na nov način v svojih knjigah »Moj tržaški naslov«, »Mesto v zalivu«, »Vila ob jezeru« odkril slovenskemu bralcu pokrajino in njenega človeka, kakor je Ferdu Godinu povsem svojsko zaživel v njegovih »Belih tulpih«, »Preprostih zgodbah« ali v »Krivdi Jarčekove

Kristine« daljno, čudno in skrivnostno Pomurje. Toda dovolj naštevavanja. Dovolj bo citirati temeljitve posameznih letošnjih nagrad odbora Društva slovenskih književnikov.

Ta utemeljitev pravi za pesniško zbirko Iva Minattija tole: »Med pesniškimi zbirkami, ki so izšle v preteklem letu, so tako komisija kot odbor prisodila največjo pesniško vrednost Minattijevi zbirki »Pa bo pomlad prišla«. Ta zbirka je v celoti iskrena in pretresljiva izpoved, njeni odliki sta predvsem izredna intimnost in lirčna ubranost. Zbirka po svoji vsebini in oblikovni zrelosti nedvomno pomeni močno afirmacijo pesnikove osebnosti in njegovih lirčnih prizadevanj.«

Za ostala dva nagrajenca pa sklep o podelitvi nagrade navaja: »Roman Borisa Pahorja »Vila ob jezeru« raziraja motiviko slovenske proze na nova področja in z veliko resnobno obravnavo povojno etično problematiko. Srečanje tržaškega intelektualca s tujim okoljem je psihološko poglobljeno in postavljeno v okvir lirčnih opisov pokrajine. Roman izpričuje tudi visoko stilno in oblikovno kulturo.« In za novele Ferda Godine: »Zbirka novel Ferda Godine »Krivda Jarčekove Kristine« je rezultat daljšega pisateljevega prizadevanja. Življenje, zlasti življenje prekmurskih ljudi, je zajeto v drobne, psihološko poglobljene odlomke, ki razodevajo veliko etičnost in vero v človeka. Zaradi teh odlik ji je odbor med noveletičnimi zbirkami, ki so izšle leta 1955, prisodil najvišjo umetniško vrednost.«

IZ NASIH KINODVORAN »Kruh, ljubezen in fantazija«

Po vsem, kar smo že brali in slišali o seriji italijanskih filmov, katerih naslovi se začnejo s »Kruh, ljubezen in...«, končno vendar lahko vidimo prvega izmed njih: »Kruh, ljubezen in fantazija«.

Film »Kruh, ljubezen in fantazija« je komedija. Vendar zdrava komedija, ki je zrasla iz temperamentnih ljudi, iz ravnenje prebivalcev skope zemlje, lahka in vesela komedija, ki pripoveduje o ljudeh, kakršni v resnici žive in so.

Lahkotnost in nenavaden ogenj zarita iz filma, ki, čeprav pokaže celo vrsto vaskih posebnosti in se tudi duhovito ponorčuje iz verskega fanazizma, v resnici razplete svojo zgodbo le okrog štirih ljudi, glavnih junakov tega filma. Pri teh se moramo ustaviti.

Najprej: Gina Lollobrigida. O njej smo doslej slišali prav vse, kar je bilo mogoče. Nikdar pa je še nismo videli v filmu, po katerem bi lahko sami prepoznali njeno zmožnosti. »Poročna noč« (mislim, da se je film tako imenoval) je bil eden njenih prvih filmov, če ne celo prvi. Tudi v filmu »Glumači« in »Fanfan Tulpan« ni imela priložnosti. Zato pa v filmu »Kruh, ljubezen in fantazija« lahko spoznamo Gina, o kakršni še nismo slišali, še manj pa jo videli. Neponarejeni temperament, s katerim je odigrava svojo vlogo, je podoben kreslinemu kamnu, ki ob dotiku s trdo snovjo siplje iskre na vse strani. In prav te iskre, ki v tem filmu dobesedno švigajo iz nje, so dale filmu lahkoto, prijetnost in zabavnost.

In drugi: Vittorio de Sica. Slavnij režiser filmov »Tatovi koleci« in »Sciuscià«, nas je tu prijetno presenetil. Njegova interpretacija vloge karabinijskega narednika, namonoma malo privzdignjena in patetična, je popolnoma enakovredna igri Lollobrigide.

Res je, da je ta italijanski film v celoti presnetil. Toda prav gotovo bi žel pri nas še večji uspeh, če ne bi slabi in medijski prevodi zbrisali učinkovitosti in sočnega jezika, ki ga igralci govorijo.

Neapljia en sam vesel in neustavljiv — vrtljak.

Res je film, ki ta naslov nosi, pravi vrtljak. V njem je toliko bogastvo barv, življenja in gibanja, da nas zgrabi s svojo vsažežemajočo močjo in ponese s seboj. Zanesen je, celo nad samim seboj, polnovreden in popoln.

»Carosello Napoletano« je slika življenja mesta in ljudi, ki jih pokaže v luči, v kakršni jih doslej še nismo poznali. »Carosello Napoletano« je silkanca, živa silkanca, pisana, razkošna in polna tistega neugnanega življenja ki ga znajo živeti in pokazati samo južnjaki. Doslej nam neznan režiser Ettore Giannini je ustvaril to filmsko umetnino, ki ji tako najdemo primere med glasbenimi in revijskimi filmi, kar so priznali tudi kritiki in gledalci Evrope in Amerike potem, ko je leta 1951 dobil »Grand Prix« na filmskem festivalu v Cannesu. Hkrati pa je »Carosello Napoletano« tudi nekakšen zgodovinski film, saj nas z glasbo, petjem in čudovitimi barvami popelje skozi skoraj štiri sto let Neaplja. V njem nastopajo najbolj znani italijanski igralci in igralke in pravi najboljši pevci in pevke. Toda ne samo zato, marveč tudi zaradi spoznanja, da je film v vseh pogledih tako poln, doganjan in popoln, je v resnici zaslužil naslov »Carosello Napoletano«.

»Idealna tašča«

Pogovor, da »izjema potrjuje pravilo«, se je že večkrat uveljavil tudi pri filmu, kar je nedavno potrdil tudi brazilski film »Idealna tašča«, ki pomeni po filmih »O'Congacetro« in »Sinha Moça« presenečenje posebne vrste.

Naj pri nas še toliko govorijo o slabosti naše filmske proizvodnje, toda takih filmov, kot je »Idealna tašča«, pa le še nismo videli narediti. Res je sicer, tudi to, da mi še nismo naredili filmov, kot sta omenjena dva, vendar pomislimo, da delamo mi filme komaj deset let, brazilski kinematografija pa je ni tako mlada.

Film »Idealna tašča« se nastanja na priljubljene zgodbe o taščah, žal pa ni podedoval tudi njihove duhovitosti. Prav te šale odkljuje običajno velika duhovitost. Film pa, ki se imenuje celo komedija, je medel in plehek, brez originalnosti in skoraj brez humorja, za čeprav je snov, ki jo obravnava, zelo bogata, saj se kopičje že tisočletja in predstavlja najbogatejšo zbirko izbrane in duhovitega humorja.

P. G.

»Carosello Napoletano«

Za filmom »Nocoj bomo peli« nam je podjetje »Vesna film« preskrbelo še en glasbeni film, italijanski barvni film »Carosello Napoletano«. Po naše bi temu rekli: neapelski vrtljak, toda s tem ne bi izrazili tistega, kar vsebuje italijanski naslov: da je živno, glasno in neumorno življenje

RAZSTAVA NORVEŠKE GRAFIKE V MODERNI GALERIJ

Norveška nam je zdaj bližja

Umetniško vzdušje Norveške, kot se nam je pokazalo na razstavi njihove grafike, je tipično severnjakovo. Vendar lahko v okviru te splošne karakteristike določimo tudi posebno mesto njihovi umetnosti, vsaj na podlagi primerjave, ki jo lahko napravimo po doslej znanih primerkih umetnosti skandinavskih narodov. Pri tem mislim na dosedanje grafične razstave, ki so gostovale pri nas, XYLON, predvsem pa na prvo mednarodno grafično razstavo v ljubljanski Moderni galeriji. Na ljubljanskih razstavah se nam je predstavila Finska kot dežela s povsem svojevrstnim, mehkim, lirčnim in likovno globoko doživetim svetom svoje umetnosti. Za dansko in norveško umetnost smo doslej mislili, da bazira predvsem na klasicističnih izročilih, ki so dolga leta najbolj ustrežala njihovemu temperamentu in mirnemu, nekoliko statičnemu pojmovanju likovne umetnosti. Tudi na tej

razstavi še opažamo sledove te nastrojenosti, čeprav močno zabrisane in uspešno prepojene s sodobnimi likovnimi dognanji

NOVI DIREKTOR LJUBLJANSKE OPERE



Na nedavni seji Sveta za kulturo in prosveto LR Slovenije je bilo potrjeno imenovanje dr. Danila Svara za honorarnega direktorja ljubljanske opere. Dr. Svara je znan slovenskemu glasbenemu občinstvu kot dolgoletni dirigent ljubljanske Opere, kot glasbeni pedagog na Akademiji za glasbo, posebej pa še kot avtor oper »Kleopatrac«, »Veronika Deseniška« in »Prešerenca«.

s Severa, razen v kolikor se izraža sama njihova osebnost v njihovih delih. Njihov dostop do snovi je dokaj neposreden, sodobna likovna iskanja s svojimi sredstvi niso nikjer zabrisala avtorjeve osebnosti.

Se ena značilnost nam prikupi norveško grafiko, značilnost, ki smo jo občudovali že pri Fincih, to je mehka, tiha poetičnost, ki jo nevsiljivo vnašajo v vsak svoj motiv, naj bo to pokrajina s Severa, hustracija za knjigo, tihotžitje, žanrski prizor ali motiv iz Španije. Ta poetičnost je morda pri njih nekaj navadnega, prekričen opazovalec bi jo lahko smatral kot pomanjkanje moči, nam pa kaže v simpatični obliki vsebinsko norveško umetnosti, pojmovanje tamošnjih dobrih ljudi in veliko duševno kulturo. Morda smo Slovenci še toliko bolj dostopni za to značilnost, saj je lirika že skozi desetletja zvesta spremljevalka našega likovnega ustvarjanja. In kar je najbolj čudno, v norveški grafiki se nam kaže močan delež lirike kljub temu, da je njihova poezija tradicionalno epska in baladna.

Po gornjih opažanjih se nam pokaže sodobna norveška grafika kot področje likovne umetnosti, zasidrano nekje med splošnim poetičnim vzdušjem Severa, ki so ga doslej najčisteje izrazili Finci, in splošno evropskimi likovnimi hotenji, ki se izražajo v njihovem slogovnem pojmovanju. Pri vsem tem pa vsebuje njihova grafika mnogo tipično norveškega, ne samo severnjaškega ali skandinavskega, ampak prav narodnega in to daje tej razstavi predvsem ceno in pomen.

J. Mesesnel

Knjige in revije

PREJELI SMOVO OCENO:

ANGELO CERKVENIK: MEDVEDEK S KRIZEVE GORICE. Povest. Ilustriral in opremil Božidar Koz. Izdala založba »Obzorka« v Mariboru, 1956. Strani 169 + (II), M. 8.

FRANC SRIMP: EVROPA-AFRIKA-EVROPA. Potopisna povest. Opemil Voljo Fajt. Izdala založba Obzorka v Mariboru 1956. Strani 192, 8. (8 silikami.)

HELENA PUHAR: O SPOLNI VZGOJI. Opremila Ing. Jakica Accetto. Izdala Zveza prijateljev mladine Slovenije v Ljubljani 1956. Strani 155 + (V), 8.

OBZORNIK. Mesečna ljudska revija. — Izdaja Prešernova družba v Ljubljani. Leto 1956, št. 12.

OTON ZUPANČIČ: Zbrano delo. Prva knjiga. (Časa opojnosti — Čez plan — Nezbrane pesmi 1894—1904 — Neobjavljene pesmi 1894—1904). Uredila Josip Vidmar in Dušan Pirjevec. Besedilo pripravil in opombe napisal Dušan Pirjevec. Zbirka »Zbrana dela slovenskih pesnikov in pisateljev«. Izdala Državna založba Slovenije v Ljubljani, 1956. Strani 490, 8.

NORVEŠKA GRAFIKA. Katalog. Izdala in založila Moderna galerija v Ljubljani, 1956. Ureditev kataloga Karl Dobida. Uvod o novejši norveški grafiki po Jonu Askelandu. Sledijo življenjepisi razstavljalcev, med besedilom so razvrščene reprodukcije. Strani 38, 8.

MLADA POTA. Revija za mladi. — Izdaja Centralni komitee Ljudske mladine v Ljubljani. Leto V, št. 2. Stevilka vsebuje razen literarnih prispevkov tudi članke o italijanskem neorealizmu, slovenski koroski ljudski pesni in o novih knjigah itd. Več običajnih rubrik ima številka tudi več likovnih prispevkov.

ANDJELKA MARTIČ: BELKO. Prevajal Janez Gradišnik. Ilustrirala Vesna Boršič. Knjižnica Čebulca št. 22. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1956.

CICIBANOVE PESMICE. Iz zbirke »Ciciban« Otona Zupančiča. Ilustrirala Marlenka Stupica. Cicibanova knjižnica. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1956.

PESMICE. Iz zbirke O. Zupančiča. Ilustrirala Marlenka Stupica. Cicibanova knjižnica. Izdala Mladinska knjiga v Ljubljani 1956.

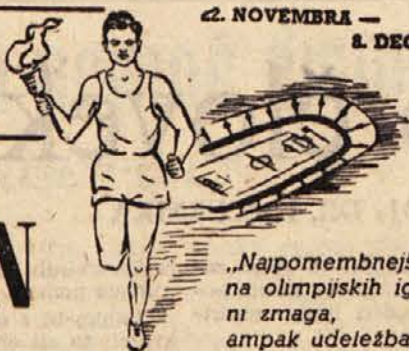
NOVOSTI ANTIKVIARIATA CANKARJEVA ZALOŽBE št. 14. Leposlovje. Izdala Cankarjeva založba v Ljubljani 1956. Strani 51.

PLANINSKI VESTNIK. Glasilo Planinske zveze Slovenije. Letnik XII-LVI (1956), št. 11.



Jurčič: »Hudirja, kaj sem to jaz?«

XVI. Olimpijske igre • Melbourne



2. NOVEMBRA — 8. DECEMBER

OČI VSEH UPRTE V BAZEN

Zlata medalja in svetovni rekord avstralske štafete 4 x 200 m — Svetovni rekord mlade Američanke v prsnem plavanju — Na strelišču ne gre gladko — Naša rokoborca izgubila prvi srečanja

Melbourne, 3. dec. Po večeršnjem počitku so danes spet oživela olimpijska poprišča. Glavna pozornost je veljala dogodkom v olimpijskem bazenu, najlepšem olimpijskem objektu v Melbourneu. Avstralski plavalci so z zmago v štafeti 4 x 200 m prosto z novim svetovnim rekordom dokazali, da so res najboljši plavalci. Zanimivo je, da so se prvokrat plasirali v finale tudi italijanski plavalci. Veliko presenečenje pomeni izločitev madžarskih plavalcev na 100 m hrbtno.

Danes so tekmovali tudi kolesarji, strelci, rokoborci, telovadke, waterpolisti, razen tega pa so bila še polfinalna tekmovalna v hokeju na travi in moštvena tekmovalna v sabljanju ter skoki v vodo za ženske.

Avstralski niso zatajili

Ves stadion je bil »na nogah«, ko je bilo na vrsti finalno tekmovalanje štafete 4 x 200 m prosto. Na startu so bili

4. Japonska (Koga, Tant, Nonoita, Yamanaka) 8:36,6 min.
5. Nemčija (Kohler, Reich, Zierold, Bläcker) 8:43,4 min.



Američanka Shelley Mann je bila šesta na 100 m prosto. To pa je bila le njena postranska disciplina. Mannova je najresnejša kandidata za zlato medaljo na 100 m metuljček.

Svetovni rekord Mannove

Svetovni rekord na današnjih plavalnih tekmovalnih je dosegla tudi ameriška plavalka Shelley Mann na progi 100 m prsno — 1:11,2. Oфициalni svetovni rekord ima Nizozemka Voorbij z rezultatom 1:11,9, ki pa so ga plavalko večkrat presegle. Mannova je dosegla ta uspeh v kvalifikacijskem tekmovalju, osem plavalk z najboljšimi rezultati iz obeh skupin se je kvalificiralo v finale: Mann, Ramey (ZDA), Bainbridge (Avstralija), Sears (ZDA), Litomericky (Madž), Whittall (Kanada) in Langenau (Nemčija).

Rezultati: I. skupina Mann 1:11,2, Ramey 1:13,4, Barber 1:16,2 itd. II. skupina: Bainbridge 1:14,4, Sears 1:15,1, Litomericky 1:15,2, Whittall 1:16,9, Langenau 1:17,4 itd.

Na prelepem plavalnem stadionu se je začel današnji program s kvalifikacijskimi tekmami na 100 m hrbtno ženske. Angležinja Margaret Edwards je ob tej priložnosti dosegla nov olimpijski rekord z rezultatom 1:13,0. Prejšnji rekord je imela Harrison (J. Afrika) z 1:14,3. Za vstop v finale so morale plavke doseči rezultate boljše od 1:13,0. Madžarki Temeš in Payor, favoritinji za prva mesta nista uspeli doseči in čas. Imenovali bomo samo tistih osem tekmovalk, ki so dosegle najboljše čase ne glede na to v kateri skupini so plavale. To so: Edwards 1:13,0, Grinham (VB)

1:13,1, Steward (N. Z.) 1:15,4, Cone (ZDA) 1:15,9, Murphy (ZDA) 1:14,8, Wilber (Kanada) 1:14,3, Beckitt (Avstralija) 1:15,3, Schmidt (Nemčija) 1:14,8.

Tudi Simić izgubil

V veliki melbournski razstavnici dvorani so se danes začela tekmovalna v rokoborbi grško-rimskega stila, ki v njih sodelujeta tudi jugoslovanska rokoborca Borivoje Vukov in Branimir Simić. V mušji kategoriji za rokoborce lažje od 52 kg, v kateri je Vukov, je prijavljenih 11 tekmovalcev. To so izvrstni rokoborci, ki so se skoraj vsi udeležili že prejšnjih svetovnih prvenstev in velikih mednarodnih turnirjev, na katerih so osvojili prvo ali drugo mesto.

V prvem kolu je bil svetovni prvak Istvan Baranyi premagal po točkah Vukova, ostala srečanja pa so se končala takole: Belgijec Mewis je s tušem premagal Avstrala Hakanssona, Wilson (ZDA) je po točkah premagal Francoza Zoeteja, Romun Prvulescu je po točkah premagal Rusa Solovjeva, Italijan FaBra pa prav tako Turka Ergibasa. Šved Johanson v prvem ni imel nasprotnika.

Borbo Prvulescu-Solovjev so sodniki najprej odločili v korist sovjetskega rokoborca. Po protestu vodstva romunske ekipe pa je bila ta odločitev razveljavljena. Prvulescu pa je bil proglašen za zmagovalca.

Teknujejo takole: premagani dobi tri negativne točke, zmagovalci po točkah 1 negativno točko, a zmagovalci s tušem ne dobi negativnih točk. Rokoborec s petimi negativnimi točkami izpade iz nadaljnjega tekmovalja.

Prava rokoborska elita se je zbrala v srednji kategoriji (do 77 kg). Že v prvem kolu je prišlo v zelo ostrih borbah do velikih presenečenj. Jugoslovan Simić se je dobro boril z bolgarskim prvakom Dobrevom, toda ker se je poskušoval med borbo, je srečanje izgubil po točkah. Ostali rezultati: Finkari (Finska) je s tušem v tretji minuti premagal Avstrala Petersona, Šved Janusen je premagal Rusa Kartzozija po točkah, Sterr (Nemčija) je s tušem v 8:15 min. premagal Turka Alija, Madžar Gurics pa je premagal po točkah Američana Packhama.

Na startu je tudi Zlatko Mašek

Naš edini predstavnik v streljanju Zlatko Mašek je začel tekmovali danes v streljanju s precizno malokalibrsko puško. Tekmoval bo v dveh disciplinah, in sicer v streljanju iz vseh treh položajev, 40 m, 120 strelcev ter v streljanju za olimpijski meč — 60 strelcev.

Na strelišču je bila danes pravica zmešnjave. Zaradi velikega števila prijavljenih tekmovalcev se je organizacijski odbor odločil za predtekmovalje, ker 49 strelcev iz 28 držav ni moglo streljati hkrati. To je prvi primer predtekmovalja na tako velikem tekmovalnem odru. Odbor bo rezultate objavil en dan ozneje, to je jutri, ko jih bo zbral iz uredil.

Zaradi discipliniranosti strelcev so danes tekmovala lahko izvedli kljub temu, da manjkajo številne pomožne naprave.

Naj opozorimo, da ima jugoslovanski rekord v streljanju s precizno malokalibrsko puško iz vseh treh položajev Miroslav Jokić s 1170 krogi, rekord pa po posameznih položajih so za naslednji: ležeci 400 — Ljubiša Petrović, klečeči 393 — Nemanja Marković in stoječi 382 — Zlatko Mašek. Rekord v olimpijskem meču še ni registriran, ker naši strelci še niso tekmovali v tej disciplini.

SKOKI V VODO Skačejo ženske

Začela so se tekmovalna v skokih v vodo za ženske. V finalni del tekmovalja se je kvalificiralo 13 skakalk z najboljšimi rezultati. Le-te so imele McCormick (ZDA) 76,80, McDonald (Kanada) 73,25, Golders (ZDA) 71,47. Videti je, da so kot pri moških, tudi pri ženskah Američanke brez konkurence.

Hokej na travi Indija in Pakistan finalista

Melbourne, 3. dec. — Danes so se začela zaključna tekmovalna v hokeju na travi. V polfinalu je Indija premagala Nemčijo z 4:0 (0:0), Pakistan pa Britanijo s 3:2 (0:1). Po vsem tem se bosta v borbi za zlato medaljo srečala večkratni olimpijski zmagovalci Indija in Pakistan. Za bronasto medaljo se bosta potegovali Nemčija in Italija.

Dawn Fraser

16-letna, pa vendar svetovna rekorderka



Dawn Fraser je osvojila zlato medaljo na 100 m prosto ter s časom 1:02,0 minute dosegla nov svetovni in olimpijski rekord. Njena rojakinja Faith Leech (spodaj), 14-letna dijakinja, pa je v tej disciplini osvojila bronasto medaljo s časom 1:05,1.



Faith Leech gre po stopinjah svoje 2 leti starejše rojakinje

Madžari prevzeli vodstvo

Z zmago nad reprezentanco Italije so se madžarski waterpolisti povzpeli na čelo lestvice z istim številom točk kot Jugoslovani, toda z nekoliko bolj ugodno razliko v golih. Do konca olimpijskega turnirja imajo za nasprotnike še ekipo SZ, Nemčije in Jugoslavije.

Naši waterpolisti, ki so z Madžari glavni pretendenti za zlato medaljo, bodo igrali jutri proti Nemčiji, popoldne, t. j. v sredo, z Italijani, potem pa še z Madžari. Lestvica je po današnjih srečanjih naslednja:

Madžarska	2	2	0	10:2	4
Jugoslavija	2	2	0	8:3	4
SZ	2	1	0	1:5	2
Italija	3	1	0	2:6	2
ZDA	3	1	0	7:14	2
Nemčija	2	0	2	5:8	0

Brzovjavke

»Jugoslovani so najboljši« pravi Italijan Gatteli

Paolo Gatteli, eden izmed vodij italijanske waterpolo reprezentance je izjavil, da bo po njegovem mnenju osvojila zlato medaljo v tem športu Jugoslovani. Gatteli meni, da so Jugoslovani najboljši waterpolisti na svetu. »Njihova igra se ne omejuje na grobost, marveč so pravi mojstri, ki čakaajo na najmanjšo napako nasprotnikove obrambe in prav tako moistroko ustvarjajo položaj za streljanje.«

V prvi današnji tekmi v waterpolu so ZDA premagale Nemčijo s 4:3 (1:1).

Vodi šved Skodlberg

Po prvem dnevu tekmovalja v streljanju na premikajoče se jelene vodi v skupnem plasmaju šved Skodlberg z 223 krogi pred Romanenom (SZ) 222 itd.

Danes so bila na sporedu tudi predtekmovalna za kolesarje, sabljače, telovadke in jadralce na vodi.

● ZAGREB, 3. dec. Po tretjem kolu šahovskega prvenstva Hrvatske vodita Bertok in Damjanović s po tremi točkami. Slede Rabar 2,5, Dimc 1,5, Horvat, Udovčić itd.

● BEograd, 3. dec. Jugoslovani bo zastopana na conskem prvenstvu za šahovsko prvenstvo sveta s petimi tekmovalci, ki bodo razporejeni na vseh treh konskih turnirjih. Le-ti bodo na Finskem, Bolgariji in na Irskem. Irski šahisti žele, da bi se turnirja pri njih udeležila vsaj dva jugoslovanska predstavnik.

● HILVERSUM, 3. dec. Holandska plavalka Mary Cook je porušila svoj rekord v mešanem slogu 4 x 100 metrov z rezultatom 8:38,9. Prejšnji rekord je imela Madžarka Sekely s rezultatom 8:40,8.

skoraj vsi najboljši plavalci prostega sloga na svetu. Avstralski plavalci so bili iskoreno brez konkurence, ki bi mogla ogroziti njihovo že vnaprej nepovedano zmago. Vsi člani štafete so plavali odlično, tako da njihovo vodstvo ni bilo ogroženo od začetka do konca tekme. Kljub temu so dosegli nov svetovni rekord 8:23,6, ki so ga imeli do tedaj sovjetski plavalci z rezultatom 8:24,5 (4. novembra 1956). Olimpijski rekord pa so imeli plavalci ZDA — 8:31,1 iz leta 1952.

Kljub temu, da so Avstralsci vseskozi vodili, pa je bila tekma izredno zanimiva, že prvi avstralski plavalec Cavin Haloran si je pridobil prednost enega metra, za njim je udaril ob zid Haulay (ZDA), le temu pa je za dolžino telesa sledil Sorokin (SZ). Na polovici proge je bil drug avstralski plavalec John Davitt pred Amerikanom Breenom za eno dolžino, s tretjega mesta pa je iztisnil Rusa Nikitina, Japonec Tani, Rose, tretji mož avstralske štafete je pri 600 m povečal vodstvo svoje ekipe na 2 in pol metra, kajti Amerikan Woolsey ni mogel vzdržati njegovega ostrega tempa.

Več kot 5500 gledalcev je pozdravilo s frenetičnim plioskanjem svojega lampiona Henricka, ko je le-ta prispejal na cilj v izrednem finišu, v katerem je pustil za seboj Američana Konna za tri in pol dolžine. Sovjetski plavalec Nikolajev pa je bil na cilju neposredno za Konnom.

Rezultati:
1. Avstralija (O'Halloran, Davitt, Rose in Henrick) (novi svetovni in olimpijski rekord) 8:23,6 min.
2. ZDA (Patterson, Breen, Woolsey, Konno) 8:31,5 min.
3. SZ (Sorokina, Strojanov, Nikolajev, Nikitina) 8:34,7 min.

6. Britanija (Williams, Roberts, McKeehin, Wardrop) 8:43,2 min.
7. Italija (Dennerlein, Gulletti, Hmi, Romani) 8:46,2 min.
8. Južna Afrika (Stewart, Bristow, Ford, Duncan) 8:49,3 min.

Razvoj rekorda na 4x200 m

8:58,4 50 m Japonska 1932
8:52,2 50 m Japonska 1935
8:51,5 50 m Japonska 1936
8:46,0 50 m ZDA 1948
8:45,4 50 m Japonska 1949
8:43,2 25 m »Yale« (ZDA) 1950
8:40,4 25 m FK Tokio 1950
8:33,0 25 m Francija 1951
8:29,4 25 m »Yale« (ZDA) 1952
8:24,5 25 m SZ 1954
8:23,6 50 m Avstralija 1956

Pet diskvalificiranih

V kvalifikacijskem tekmovalju na 200 metrov prsno moški so bili doseženi naslednji rezultati:
prva skupina — Furukawa (Japonska) 2:36,1 (nov olimpijski rekord), Gleis (Danska) 2:36,4 (trenuten dosednji olimpijski rekord); druga skupina: Zaseda (SZ) 2:40,1, Gathercole (Avstralija) 2:40,2, Sangully (Kuba) 2:41,8; tretja skupina: Jošimura (Japonska) 2:39,6, Jomičev (SZ) 2:41,2, Broussard (Francija) 2:43,5. Teh osem plavalcev se je uvrstilo v finale.

Pet tekmovalcev je bilo diskvalificiranih zaradi nepravilnega plavanja. Med temi je tudi bivši svetovni rekorder Nemeč Herbert Klela, ki je v svoji skupini (drugi) priplaval na cilj prvi pred Zasedo (SZ). Plavalci so bili diskvalificirani v glavnem zaradi nepravilnih gibov z nogami.



Nemes Zierold (zgoraj) in Italijan Romani (spodaj) sta edina evropska predstavnik, ki sta se uspela uvrstiti v finale na 400 m prosto. V predtekmovalju sta dosegla sedmi in osmi čas, kar jima je za las zadostovalo, da bosta imela v finalu priložnost plavati bolje.



Kaj zdaj, FANT?

ROMAN 123

Opazila je dvoje grmičev španskega bezga. Kaj pa je tisto med njima? Stopila je korak naprej, srce ji je utripalo, vendar je vprašala povsem mirno? »Fant, ali si ti?«

Senca, tretji grm med obema, tisti grmič, ki ga poprej nikoli ni bilo, je molčal, potem pa se je zlagoma premaknil. Fant se je hripavo oglašil: »Ali je odšel?«

»Da, Jachmann je odšel. Si dolgo čakal?«

Fant ni odgovoril. Nekaj časa sta tiho stala drug pri drugem, Ovkca bi rada videla svojega Fanta v obraz, pa je bilo pretemno. Nazadnje je rekla: »Ali bova šla v sobo? Zebe me.« Fant ni odgovoril.

Ovkca je spoznala, da se je nekaj zgodilo. Fant prav gotovo ni pil, njo, morda je pil, toda to ni glavno. Nekaj drugega se je zgodilo, nekaj hudega. Njen mož, njen ljubi mož je stal v temi kot ranjena žival. Ni si upal k luči. Na dno so ga spravili, je uganila Ovkca, na glas pa je rekla: »Samo po kovčke je prišel. Ne bo ga več.«

Fant pa še vedno ni odgovoril. Stala sta v temi, s ceste je slišala Ovkca avto, ki se je počasi bližal, nato pa se spet izgubil v daljavi. Mrzlično je razmišljala: »Kaj naj rečem? Ko bi spregovoril, eno samo besedo!«

In je rekla: »Danes sem krpala pri Krämerjevih.« Še vedno ni odgovoril. »Pravzaprav nisem krpala nogavice, gospodinja mi je dala blago, ki sem ga prikrojila, da ji bom sešila domačo haljo. Zelo je zadovoljna, poceni mi bo odstopila star šivalni stroj in me pripravila vsem svojim znanam. Za izdelavo obleke dobim osem mark, mogoče celo deset.«

Spet je dolgo čakala, nato pa je oprezno nadaljevala: »Morda bova dobro zaslužila. Zdad sva menda zares izagete.«

Fant se je rahlo premaknil, nato pa se je spet ustavil in ni odgovoril. Ovkca je čakala, prav v srce jo je zeblo. Ni znala več tolažiti. Nobene primerne besede ni našla, vse prizadevanje se ji

je zdelo zaman. Kaj pomaga ves boj? Čemu neki? Mar bi bil šel z drugimi drva krast!

Se enkrat se je ozrla po zvezdah, ki so tiho in praznično sijale z neba, hkrati pa so bile tako tuje, tako velike in tako daleč. Rekla je: »Storžek je popoldne kar naprej vpraševal po tebi. Zdad ne pravi več papa, zdad reče papo!«

Fant še vedno ni odgovoril.

»Oh, Fant moj!« je zaklicala. »Kaj je? Spregovoril s svojo Ovkco eno samo besedico! Mar ti ne pomenim nič več?«

Nič ni zaleglo. Ni se ji približal, ničesar ni rekel, zdelo se je, kakor da je vedno dalje od nje. Mraz je tipal po Ovkčini lahni obleki, za njo se je risala rdečkasta luč okenca vrtno lope, ki je v njej spal Storžek. — Ah, tudi otroci gredo mimo nas, naši so samo kratak čas, morda šest, morda deset let. Sicer pa smo kar naprej sami.

Ovkca je stopila proti rdečkasti svetlobi. Morala je, zakaj kaj bi sicer? Iz daljave se je Fant oglašil: »Ovkca! Šla je dalje, nič ne pomaga, je mislila. »Ovkca!«

Ovkca pa je šla dalje. Stopila je do vrat, še korak, njene prsti so tipali za kljuko, tisti trenutek pa jo je Fant močno objel. Intel je in jecjal:

»Oh, Ovkca, kaj so naredili z menoj... Polcija... Pahnili so me s pločnika, spodili so me... Kako naj še pogledam ljudem v oči?«

Iznemada Ovkci ni bilo več mraz. Neskončno mehak, zelen val jo je dvignil in Fanta z njo. Zasepetala je: »Meni pa vendar lahko pogledaš v oči. Zdad in vedno! Šaj si pri meni, skupaj sva...«

Mehki zeleni val je naraščal, vrnila se je stara sreča, stara ljubezen, ki ju je dvigala z umazane zemlje k zvezdam. Potem sta šla skupaj v hišo, ki je v njej spal Storžek.

IZPRED SODISKA V LJUBLJANI

Člani hišnih svetov so uradne osebe in so za delo tudi kazensko odgovorne

Večina hišnih svetov se dobro zaveda svoje važne vloge pri družbenem upravljanju z zaupnim jim stanovanjskim fondom. V Ljubljani lahko tudi na vsakem koraku ocenimo uspešnost dela hišnih svetov, če večjo prizadevanost da hišni svetovi pri številnih potrebah njihovih članov. Vse to pa zmorejo le tisti hišni sveti, ki dobro gospodarijo in znajo pravilno obrniti vsak dinar pobrane najemnine.

O hišnem svetu v prejšnji Kardejevi ulici št. 3, ki je sedaj preimenovala v Titovo 3, pa glede na njegovo poslovanje, ko mu je predsedoval Dušan Rebolj, blagajniška dela pa je opravljala Ana Roškar, ni mogoče reči kaj dobrega. Saj sta se morala te dni kaj zagovarjati pred okrožnim sodiščem. Rebolj zaradi nevestnega opravljanja predsedniške funkcije, Roškarjeva zaradi zatajevanja zaupnega ji denarja, ki ga je pobrala kot neizvoljena blagajničarka na najemninah.

Javni tožilec, pa tudi sodišče, je vedelo nevestno opravljanje Reboljeve

predsedniške funkcije v tem, da je Roškarjevi, ki je njegova teta, samovoljno prejel blagajniško funkcijo, čeprav ni bila članica hišnega sveta, da si skillec od leta 1954 dalje redno seji hišnega sveta, da ji je dal pooblastilo, da ga je podpisovala na potrdilih o porabi najemnin, in da ni občasnno osebno preverjal blagajniškem dnevniku z blagajniškimi prilogami, kar vse je imelo za posledico, da so šele ob reviziji meseca julija 1955 ugotovili blagajniški primanjkljaj v znesku 237.386 din.

Glede zatajenega zneska je naša Roškarjeva polno izgovorov, med drugim je zatrjevala tudi, da ji je bil znesek 200.000 din ukraden na trgu, ko je šla kupovat zelenjavo. Seveda ji tega ni mogoče verjeti, ker tatvine tako velikega zneska ni niti prijavila pristojnim organom, čeprav bi bilo to v tem primeru edino pričakovati.

Po obširnem dokazovanju, ki ga je izvedlo sodišče, je spoznalo oba obtožena za kriva in obsodilo Roškarjevo na deset mesecev zaporov, Reboljo pa na tri mesece zaporov in povračilo stroškov kazenskega postopka.

Požar v novomeški tovarni

»Novoles«

V soboto 1. decembra okrog 13.15 je v Novem mestu siredna zaznala požar. Ljudje, ki so bili ta čas na mostu, so opazili, da se skozi okna politirnice v tretjem nadstropju tovarne »Novoles« vidi dim, kmalu pa so oginji zbuili zakleti tudi okenske okvirje in švigali proti stropu. Mestni gasilci so bili takoj na kraju požara in pričeli gasiti, kar je bilo zaradi ostrega dima in plinov zelo ovirano. Prva sta v gorčo politirnico vdrli gasilca Nešič Beke in Stane Gregorič in pričela gasiti z minimaks-aparatom. V gostem dimu in plinu, ki so ga razvijale goreče barve in laki, sta se prebila do okna, jih deloma razbila, deloma odprla, da je vdril v sobo zrak. Medtem so tovarniški in mestni gasilci prinali minimaks-aparate in z njimi na stropu, ki je ožen je zajel, ter z razsekavanjem gorečih delov preprečila širjenje ognja. Tudi veliko magirus-letestev so gasilci pripeljali in jo na spodnji strani tovarne raztegnili do okna, vendar nadaljnja uporaba te letestev v notranjosti postalo ožen je posilec in notranjosti nastala večja škoda. Pravočasno so odstranili tudi jeklenko s kisikom in s tem preprečili eksplozijo, ki bi bila terjala na le, samo veliko škodo na poslopju, marveč tudi nekaj človeških življenj. Škoda je čca 2 milijona.

Ob požaru v tovarni Novoles se je spet izkazalo, kako zelo manjka novomeškemu gasilcem Dreterjev aparat za gašenje plinov. Prav tako bo treba nabaviti modernije in laže raztegljivo letestev.

Dnevne novice

Obvestilo. V ponedeljek, 10. decembra 1956, bo ob 17 v dvorani Glavnega združenja zveze LRS, Ljubljana, Miklošičeva cesta 5, ustanovni občni zbor združenja »Javne garaže« s sledečim dnevnim redom: 1. sklepanje o ustanovitvi združenja, 2. sprejem za družinskih pravil, 3. volitve članov upravnega odbora in nadzornega odbora, 4. sklepanje o inv. programu združenja, 5. razno. Podjetja in organizacije, ki nameravajo pristopiti k združenju, naj se udeležijo zboru po pooblaščenju, ki bo upravičeno za podjetje ozir. organizacijo odločati pri sprejemu združinskih pravil, inv. programu itd., posebno pa, da je upravičen za podpis pristopne izjave. — Pripravljalni odbor.

Obvestimo cenj. prebivalstvo, da je »Avtopromet« Kamnik spremenil vozni red na progih Kamnik—Ljubljana in Kamnik—Stahovica—Kamniška Bistrica z dne 1. decembra 1956. S tem se razveljavlja vozni red z dne 7. oktobra 1956.

Vsaka drogerija, Špeccerija, zadruga, vsaka trgovina, ki prodaja mlo za gospodinjstvo, prodaja tudi FLEX. Za čiščenje madežev samo FLEX.

Sveži in mladostni obraz dobis po uporabi kozmetične maske TEINT BELL. Način uporabe zelo enostaven, pa vendar čudovit učinek.

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »UNION«

Italijanski film

Kruh, ljubezen in fantazija

Tednik F. N. 48. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Vittorio de Sica in Gina Lollobrigida. Prodaja vstopnic od 9.30 do 11 ter od 14 dalje.

KINO »VIČA«

Ameriški barvni film

Ljubimca divjega zapada

Predstave ob 15, 17, 19 in 21. V glavni vlogi Doris Day in Howard Keel. Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14.

KINO »TRIGLAV«

Ameriški film

Upor na ladji Baunti

V glavni vlogi Clark Gable in Charles Laughton. Predstave ob 15.30, 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 14.30.

KINO »KOMUNA«

Ital. barvni film: »Carosello napoletano«. — Tednik: Filmske novice št. 48. Predstave ob 15, 18, 20 in 21.

KINO »SLOGA«

Braz. film: »Idealna tačka«. — Tednik: Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Ob 10 matineja istega filma. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30—11 in od 14 dalje, za matinejo pa od 9 dalje.

KINO »SOCA«

Amer. barvni film: »Revijska«. Predstave ob 15, 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

KINO »SISKA«

Ameriški film

Upor na ladji Baunti

V glavni vlogi Charles Laughton in Clark Gable. Predstave ob 15, 18 in 20.30. Prodaja vstopnic od 14 dalje.

Vsaka nevestnost na železnici ima lahko hude posledice

Pri obstoječih železniških varnostnih napravah, se morajo železnice držati vseh podrobnosti državi predpisov, ki urejajo promet, ker lahko že vsaka majhna opustitev pripelje do hudih človeških žrtev ali pa do velike materialne škode.

Zelo poudariti glede tega je primer železniške nesreče, ki se je zgodila lani 21. decembra na železniški postaji v Ljubljani.

Tega dne je bil okrog polnoce na postaji zelo močan promet. Mnogo vlakov je prihajalo v Ljubljano, mnogo jih je tudi odhajalo. Vsem tem vlakom je bilo treba napraviti prosto pot, za to sta morala poskrbeti med drugim tudi nadprednik I. K. in zavarivac A. H.

Ko so prenikali z vozovnih in izvoznihtov železniške vozove na soodhodni razni tiri, bi bil moral zavarivac A. H. po obstoječem prometnem pravilniku in poslovnem redu za železnico postajo Ljubljana ter po nalogu vlakovodja na razni tiri postavljene vozove

speti in zavrti, česar pa ni storil. Ko je za tem odrazil na ta tir železniške vozove z druge strani nadprednik I. K., ne da bi bil tudi sam izpolnil svojo dolžnost in obvestil o nameravanih preniku nadretnika, razen tega pa se prepričal tudi, če so na tem tiru stojeli vozovi speti in zavrti, je porinil vozove preko ložnice, zaradi česar so dosegli ti vozovi mimo vozečji vlak in poškodovali z oplazanjem 25 voz, dva pa sta se na razni tiri tudi prevrnila.

Stem je nastala za železnico transportno podjetje materialna škoda za več kot 1 milijon dinarjev, medtem ko človeških žrtev k sreči ni bilo.

Sodišče je obsodilo I. K. na šest, A. H. pa na štiri mesece zaporov, oba pogojno za dobo dvih let, ker je upoštevalo razen drugih olajevalnih okoliščin tudi težavnost opravljanja železniške službe na ljubljanski železniški postaji.

RAZPIS

Občinski ljudski odbor Crna na Koroskem razpisuje mesto samostojne poslovanje — upravnika za trgovsko podjetje »Preskrba«, Crna na Koroskem. Pogoji: 10-letna praksa v trgovski stroki s strokovnim izpitom in 5-letna trgovska praksa s strokovnim izpitom za samostojnega poslovanje. V postev pridjejo samo osebe z neoporečno preteklostjo. Samsko stanovanje zagotovljeno. Šprijne z obširnim življenjem in ostalo dokumentacijo naslovite na Občinski ljudski odbor Crna na Koroskem. — Nastop službe s 1. jan. 1957. 4544

PREDAVANJA

Prirodoslovno društvo v Ljubljani vabi na poljudno-znanstveno predavanje dr. Fedorja Mikšiča: »Preveč ljudi na zemlji«. Predavanje, spremljano z diapozitivi, bo danes ob 20 v Prirodoslovnih predavalnici na Univerzi, vhod z Gosposke ulice.

KONCERTI

Ob dnevu Mozartove smrti bo v sredo, 6. decembra ob 20 v veliki dvorani Narodne galerije simfonični koncert orkestra Radia Ljubljana s solisti Nado Vidmarjevo, Jelko Stančičem in Ivanom Turščičem. Dirigent bo Uroš Prevoršnik. Na sporedu so dela W. A. Mozarta: Figarova svatba, uvertura; Motet: »Eksultate jubilate«. Koncert za violino in orkester v A-duru, Koncert za fagot in orkester v B-duru in Simfonija v A-duru Vstopnice pri dnevnih blagajni slovenske filharmonije.

V četrtek, dne 8. decembra ponovi Slovenska filharmonija Orfovo kantato »Carmina burana« za oranzni (reprinzi) abnoma. Sodelujejo solisti Nada Vidmarjeva, Janez Lipušček in Samo Smerkelj. Dirigira Samo Hubad. Preostale vstopnice so v prodaji pri blagajni slovenske filharmonije ob 250 din navzdol. Ob tej priliki ljudno obvešča uprava slovenske filharmonije cenjene abonente, da zapade decembra meseca rok za vplačevanje drugega obroka abnoma.

GLEDALIŠKA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠE

DRAMA

Torek, 4. decembra ob 20: Molière: »Sola za moše«, »Izsiljena ženitev«, Abnoma B.
Sreda, 5. decembra ob 20: Shakespeare: »Henrik IV.« (II. del.), Abnoma C. (Falstaff — Pavle Kovič)
Četrtek, 6. decembra ob 20: Miller: »Spomin na dva ponedeljka«, »Pogled z mostu«, Abnoma E.
Petek, 7. decembra ob 20: I. Cankar: »Pohujšanje v dolini šentflorjanski«, Abnoma S. (Jacinta — Nedelja Kacinova K. S.)
Sobota, 8. decembra ob 20: Miller: »Spomin na dva ponedeljka«, »Pogled z mostu«. Izven in za podeželje.
Nedelja, 9. decembra ob 15: Molière: »Sola za moše«, »Izsiljena ženitev«, Abnoma B. — za podeželje.
ob 20: Cankar: »Klapi«. Gostovanje ljubljanske Drame v okviru jubilejnih slovesnosti ob 200-letnici rojstva A. T. Linhartu v Raduljici.

OPERA

Torek, 4. decembra ob 19.30: Cajkovski: »Labodje jezero«. Abnoma U.
Sreda, 5. decembra ob 19.30: Rossini: »Seviljski brivci«. Abnoma F.
Četrtek, 6. decembra ob 19.30: Puccini: »Tosca«, Abnoma G.
Petek, 7. decembra ob 19.30: Rossini: »Seviljski brivci«. Abnoma Fetek popoldanski.
Sobota, 8. decembra ob 19.30: Puccini: »Madama Butterfly«. Izven in za podeželje.
Nedelja, 9. decembra ob 19.30: Smetana: »Prodana nevesta«. Gostovanje Jožeta Gostiča. Izven in za podeželje.

VESTI IZ KRANJA

PRESERNO GLEDALIŠE

Torek, 4. dec. ob 18: Sofoklej: »Kralj Edip«. Red D in Izven.
Četrtek, 6. dec. ob 18: R. P. Delderfeld: »Visoki zide, Red C.
Nedelja, 9. dec. ob 18: A. T. Linhart: »Ta veseli dan ali Matiček se ženit«. Izven in za podeželje.

2 BLEDA

KINO

Sovjetski barvni film-balet: »Nesmrtni ljubezen«. Predstava ob 20. V glavni vlogi Galina Ulanova, J. Zdanov, S. Koren, A. Jermolajev in V. Kudrjašov.

2 JESENIC IN OKOLICE

Zdravniška dežurna služba: od 30. nov. do 7. dec. dr. Rosenstein Stanka, Javorniška pot.

KINO

»RADIO«: Poljski film: »Fridrik Chopin«. Predstavi ob 18 in 20.
»PLAVZ«: Ruski barvni film: »Cvrčke«. Predstavi ob 18 in 20.

De-De TOALETNO MILO

CELJSKE VESTI

CELJSKO GLEDALIŠE

Torek, 4. decembra ob 19.30: Gollia: »Uboaga Ančka«. III. srednješolski abnoma.
Sreda, 5. decembra ob 16: Gollia: »Uboaga Ančka«. II. srednješolski abnoma.
Četrtek, 6. decembra ob 15: Gollia: »Uboaga Ančka« Zaključena predstava za II. osnovno šolo.
Petek, 7. decembra ob 20: Lutovski: »Dežurna služba«. — Gostovanje v Radezah.
Nedelja, 9. decembra ob 19.30: Gollia: »Uboaga Ančka«. Izven.

KINO

»UNION«: Švedski film: »Samo mati«. Predstavi ob 18 in 20.
»METROPOL«: Franc. film: »Vaš zvesti Black«. Predstavi ob 18 in 20. V glavni vlogi Eddie Constantini.

Poročili so se: Franc Podkrižnik, delavec, in Bogme Neža, bolniška sestra, oba iz Celja; Ivan Tomšič, mišarski pomočnik, in Helena Zofija Strimpr, šivilja, oba iz Celja.

Umrlj so: Boris Flis, novorojenček iz Celja; Tatjana Golob, novorojenček iz Soštanja; Marija Hiltiger Zito, gosposinja iz Celja; Božo Cestnik, otrok iz Prebolda, star 5 mesecev; Majda Kokol, otrok iz Celja, stara 2 mescev; Marija Špan, roj. Ovirik, gosposinja iz Malh Grabovš, stara 73 let; Marija Rajh, previjalka iz Celja, stara 77 let; Mirko Podgoršek, poljedelec iz Resnika, star 19 let.

SEM TERTJA PO MARIBORU

Mariborske trgovske zgodbe

KRUH

V mariborskih pekarnah in prodajalnah kruha so že marsikaj zboljali. Mešanci se zadnje dni radi ustavljajo pred prodajalno kruha »Pizmidax«, ki so jo nedavno zelo lepo uredili. Svetli prostori, novo pohištvo, higijentnost — vse to je lahko za zged ostalim prodajalnam, ki mu bodo morale slej ko prej slediti.

A prodaja kruha? Se vedno: brez ovopenega papirja. Še redko stara manipulacija (večinoma): ročno, smečkan denar, bacili, kruh... Tudi to bi treba popraviti, saj o tem že doigo časa govorijo.

pomembna higiena in upoštevanje sanitarnih predpisov. Večina skladišč je starih, neprimernih. Zaradi njih se pokvarj marsikatero blago. Ali ne bi bilo dobro upoštevati načelo: raje edo trgovino manj modernizirati in urediti več skladišč?

LOKALI

Ze dolgo časa poslušajo Mariborčani refren: trgovina na drobno je premalo, primanjkuje lokalov.

Na mnogih sejah, konferencah in gesedanjih so predlagali investitorjem, naj gradijo v novih poslopih tudi prostore

za trgovine. Sploh bi bilo treba mnoge trgovine preseliti v nova poslopja stare lokalne zapreti. Toda investitorji so gluhi. Pozabijo. Načrti niso predvideli takih prostorov. Trgovci in obrtniki pa v imenu sodbone trgovine in večje obrtniške proizvodnje zama molčujejo in pripravljajo. Zljaj nameravajo na Trgovinski zbornici izdelati načrten program razširitve trgovin na drobno na področju celega mesta. Sledili jim bodo bržkone tudi na Obrtniški zbornici. Ali ho polem hotjet. Upanje je nekaj vredno, se ved pa taka priporočila, ki vsebujejo tudi nekaj odločnih besed. — vd

Vesti iz Maribora

Dežurna lekarna:

Torek, 4. dec. 1956: lekarna »Pri gradu«, Partizanska cesta 1.

KINO

»PARTIZAN«: ameriški barvni film »Sasacchevan«.

»DARNIK«: ameriški barvni film »Zena z neapeljskih ulic«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠE

Torek, 4. decembra ob 19.30: Mozart: »Figarova svatba«. Red B.
Sreda, 5. decembra ob 15 in 20: Karel Capek: »Mati«. Gostovanje Okrajnega gledališča iz Ptuj.

Umetnostna galerija

Jessenska likovna razstava DSLU pododpora Maribor v agornjih prostorih. V spodnjih prostorih razstava fotomilov in nekaj originalov Rembrandtovih jedkanic in suhih igel. Ob razstavi bosta odprti do 9. decembra dneveno od 9—16.

Rodile so: Terezija Mahorko, 20 let, gosposinja, Sp. Poljskava — Danilo; Antonija Ploč, 22 let, gosposinja, Poljska vas — Mirks; Ingrid Kolarič, 17 let, gosposinja, Trate — Srečka; Marija Frešer, 23 let, gosposinja, Ogiljensak — Zvonka; Marija Robič, 24 let, gozdana delavka, Lovrenc na Pohorju — Darka; Doroteja Likavec, 28 let, otroška negovalka — Andreja; Elizabeta Kegl, 28 let, gosposinja, Zamarškova — Stanislava; Marija Bračko, 37 let, gosposinja, Hotinja vas — Franca in Katico; Romana Brečko, 24 let, nameščinka, Smolnik — Vlasto; Mojda Coga, 24 let, gosposinja, Portorož — Tomislava; Stefanija Horbauer, 20 let, delavka — Zdravka; Marija Kamenik, 20 let, gosposinja, Sp. Neva vas — Romano; Marija Luketič, 21 let, prodajalka — Zdravka; Pavlina Mulec, 32 let, gosposinja, Jareninski dol — Silvo; Diana Medved, 17 let, ščetkarka — Dženjo; Zofija Šket, 21 let, gosposinja, Levč — Štefko; Antonija Trečko, 22 let, go-

SKLADIŠKA

V središču mesta je vsako leto več sodobnih, okusno urejenih trgovin. Aranzirstvo je napredovalo. Lokali so opremljeni sodobno, ponekod celo zelo moderno. Toda, če bi kupec v prenekateri trgovini stolpi skozi zadnja vrata v skladišče, bi nemara zgubil spoštovanje in zaupanje v sodobnost trgovine. V skladiščih je mnogo več blaga, kot v prodajalni in tam je prav tako

spodinja, Sp. Gorica — Franca; Terezija Zorko, 32 let, gosposinja, Kovčeva vas — Katarino; Antonija Zemljic, 36 let, pom. delavka, Sentilj — Vlasto.

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠE PTUJ
Sreda, 5. decembra ob 15 in 20: Karel Capek: »Mati«. Gostovanje v Mariboru.
Ob 15 predstava za LMS in izven: ob 20: Izven.

KINO

Ameriški film: »Nastiljes«.

IZ MURSKÉ SOBOTE

KINO
»PARK«: Ameriški film: »Vitez iz lepence«. V glavni vlogi Margaret Lockwood.

VESTI IZ TRBOVELJ

KINO

»SVOBODA-TRBOVLJE II.«: Slov. film: »Dolina miru« bo predvajan v novem »Delavskem domu« do 6. decembra 1956. Razpored predstav na lepkih in reklamnih omarih.

Sporočam, da nam je umrla po težki in mučni bolezi ljuba žena, mati, hči in snaha

PEPCA KLANČAR

roj. RADOŠ

Pogreb drage pokojnice bo v torek, 4. decembra ob 15.30 iz Kristofove mrliške večnice.

Ljubljana, Metlika, Utah, Kalifornija, 2. dec. 1956.

Zaljubljeni ostali: mož Rudolf, hčerki Verica, Rozalja, mati, sestere in bratje ter ostalo sorodstvo.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠE

Ljubljana, Mestni dom
Petek, 7. decembra ob 20: J. Jurčič: »Sosedov sin«. Ljudska igra. Izven.
Sobota, 8. decembra ob 20: Stuart: »Čudovite pustolovščine«. Izven.
Nedelja, 9. decembra ob 16: Stuart: »Čudovite pustolovščine«. Izven. — Popoldanska predstava: ob 20: J. Jurčič: »Sosedov sin«, ljudska igra. Izven. Večerna predstava.

Prodaja vstopnic v Mestnem domu. Rezerviranje telefon št. 33-869.

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠE

Torek, 4. decembra ob 20: Roussin: »Mož, žena in smrt«. Gostovanje v Piranu.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠE

Marionete
Levstikov (Sentjakobski) trg 3
Sreda, 5. decembra ob 18: Papler: »Hudobni graščak«. — Zaključena predstava za osnovno šolo Zg. Siska
Četrtek, 6. decembra ob 17: Malik: »Zoga Marojca«.

Sobota, 8. decembra ob 17: F. Bevk: »Lenuh Poležuh«. ob 20.30: Milčinski: »Zvezdica Zaspanska«. Samo za odrasle.
Nedelja, 9. decembra ob 11: Milčinski: »Zvezdica Zaspanska«. ob 15: Milčinski: »Zvezdica Zaspanska«.

Ročne lutke
Resljevca cesta 27
Nedelja, 8. decembra ob 17: Papler: »Hudobni graščak«.

Prodaja vstopnic za vse predstave od srede dalje (razen nedelje) od 10 do 12 v Upravi, Resljevca cesta 28, tel. št. 32-020 in pol ure pred vsako predstavo (tudi ob nedeljah) pri gledališki blagajni.

VSEM, KI STE SPREMILI NAŠEGA LJUBLJENEGA DOBREGA MOŽA IN OČKA

ANDREJA SKULJA

SOLSKEGA NADZORNIKA V POKOJU

V TAKO VELIKEM ŠTEVILU NA NJEGOV ZADNJI POTI, S TOPLO BESEDO IZRAZILI SOČUSTVOVANJE IN PRIJATELJSTVO IN POČASTILI NJEHOV SPOMIN S CVETJEM, ISKRENA HVALA

ZENA IN OTROCI Z DRUŽINAMI

IZ ZALCA

KINO

Nemški film: »Leteči razredi«. — Predstava ob 19.30.

MONTE CARLO STARIH RIMLJANOV

Ze v prejšnjem stoletju so skušali italijanski raziskovalci starin rekonstruirati po zapiskih antičnih pisateljev nenavadno poslopje v Palestrini. Zgodovinski podatki povedo, da je bilo v tistem času 40 km od Rima svetišče rimske boginje Fortune. Raziskovalci starin, umetnostni zgodovinarji in arheologi so zamažkali ostanke tega svetišča v

Palestrini. Podatki so pričali, da je bilo to svetišče velikansko, vendar navzlic skrbnemu iskanju niso mogli najti niti najmanjšega ostanka. Fortunino svetišče je ostalo za mnoge rodove ena največjih skrivnosti arheologije.

Ko so zatajila vsa raziskovanja, so skušali znanstveniki po starih opisih izdelati v začetku tega stoletja vsaj približen model tega svetišča. Po vsem videzu je šlo za osmo čudo sveta. Tedaj je prišla druga svetovna vojna. Med hudim letalskim napadom so bombe razrušile 3000 let staro naselje Palestrino in pri tem so prišli na svetlo ostanke Fortuninega svetišča. To je edini primer, da je bombardiranje storilo uslugo arheologiji. Židovi Fortuninega svetišča so bili tako dobro skriti, da jih arheologom po vsej verjetnosti nikoli ne bi uspelo najti. Mnogo bomb je padlo na renesančni dvorec v Palestrini, ko pa so pozneje delavci odstranjevali ruševine, so našli pod dvorcem pravadne temelje. Po enajstih letih izkopavanja — premetali so 60.000 kubičnih metrov zemlje — je naposled strokovnjakom uspelo natančno in popolnoma rekonstruirati prvotno podoba dolgo iskaneega svetišča.

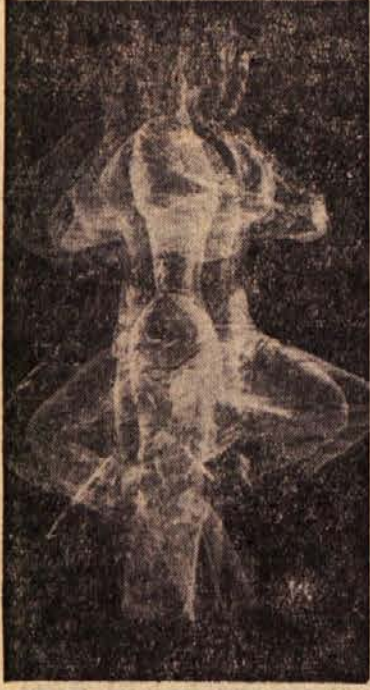
Fortunino svetišče je bilo zgrajeno po sistemu teras na 400 m visokem hribočku. Orjaški hodniki z oboki, ki so jih podpirali stebri in monumentalna stopnišča, so se prepletali po obronkih hribočka. Med arkadami so poskakovali vodometi, marmornate kipe bogov pa je bilo mogoče videti na slednjem koraku. Čudovito osrednje stopnišče je razdeljevalo to nenavadno zgradbo na simetrični polovici.

Kakšne so po toliko stoletjih ruševine Fortuninega svetišča? Te ruševine navdušujejo sodobne umetnike, rimski časniki pa so polni hvalospevov in občudovanja te monumentalne stvaritve. V dolgih stoletjih starega veka se je razvilo okoli tega rimskega preročišča pravcato modno letovišče z luksuznimi vilami, forumom, gledališčem, s plavalnimi bazeni in z velikimi ter-

mami. Prebivalci so po ugotovitvi arheologov z uspehom trgovali, ko so prodajali obiskovalcem najrazličnejše spominske predmete.

Antični pisatelji poročajo, da Palestrina ni prišla do svojega velikanskega bogastva le po zaslugi romarskih procesij, marveč tudi iger na slepo srečo. Boginja sreče je privabljala tudi številne igralce in pustolovce iz mnogih dežel, tako da se je to naselje sčasoma spremenilo v neke vrste antični Monte Carlo, samo Fortunino svetišče pa v navadno igralnico.

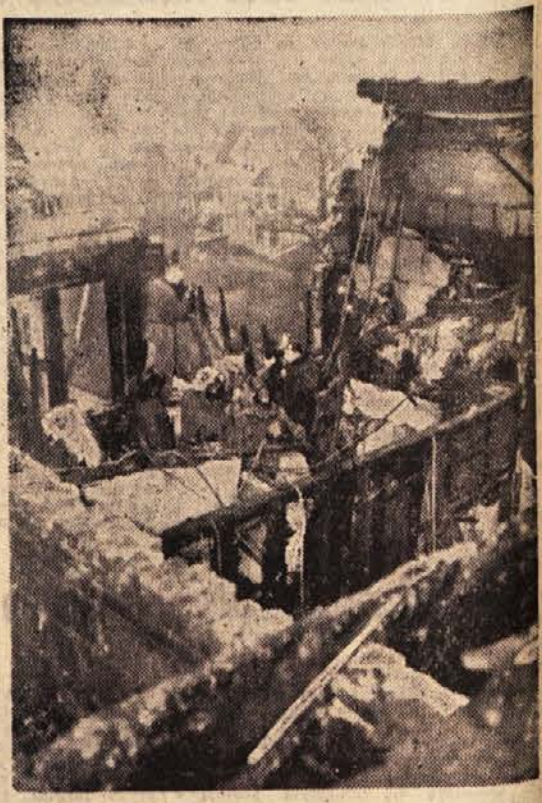
Ko so znanstveniki premerili svetišče v Palestrini — njegovo starost ocenjujejo na približno 3000 let — so se nemalo začudili: Fortunino svetišče je bilo vsaj desetkrat tako veliko kakor njegova »modernizirana kopija« na Piazza Venezia v Rimu!



Enajstkrt v sekundi se zavrti okoli lastne osi Ronnie Robertson, ki je na letošnjih zimskih olimpijskih igrah zmagal v prostem drsanju na ledu. Fotograf, ki je napravil gornji posnetek, je osvetlil ploščo eno sekundo



V pariški palači Chaillot je nastopil 26. novembra svetovno znani pianist Arthur Rubinstein na koncertu, ki je bil posvečen Chopinu. Ko se je Rubinstein pripravil na nastop, ga je hčerka Aline naprosila, naj samo zanjo zaigra »Nocturno«



V North Bergenu (New Jersey) je strmoglavilo dvomotorno letalo v sedemnadstropno stanovanjsko hišo ter se razbilo in zažgalo dvoje vrhnjih nadstropij. Izpod ruševin so gasilci izkopal tri smrtno žrtve

Bodoča KITAJSKA ABECEDA

Znano je, da uporabljajo Kitajci pri pisanju znake ali znamenja, ki vsako pomeni določeno besedo. Japonski način pisanja ima celo posebne znake za posamezne zloge. Ko je leta 1716 izdal kitajski cesar Khang-han znameniti besednjak kitajskega jezika, je bilo v njem natančno 44.440 znakov za posamezne besede.

Pozneje so kitajsko-japonsko-korejski besednjaki obsegali »le« še po 10.000 do 15.000 znakov, medtem ko v običajnem govoru ne uporabljajo več kakor 5000 znakov. Otroci v osnovnih šolah se nauče po 1362 obveznih znakov, medtem ko se jih morajo dijaki višjih šol naučiti še enkrat toliko.

Prosvetna politika ljudske republike Kitajske gre za tem, da bi v petih do sedmih letih naučili pisati in brati 220 milijonov ljudi, torej tretjino prebivalstva, in sicer po načelu »ljudstvo uči ljudstvo«, kar naj bi pomenilo, da bodo otroci učili starše, k temu pa bodo pripravili še številne tečajne itd. Namesto dose-danjih štirih osrednjih in 200 manjših narečij uvajajo tako imenovani »mandarinski« jezik, ki velja tudi kot uradni jezik. Odrasli analfabeti se bodo v te-

čajih naučili brati in pisati okoli 1500 temeljnih simbolov. Doslej obvlada to osnovo pismenosti le dobra petina Kitajcev.

Zatem bodo pisмени prebivalci in učenci vseh šol prešli na glasovno pisanje, ki v njej kakor

pri skorajda vseh narodih sveta vsako znamenje pomeni svoj glas. Nova kitajska — podobna je tudi japonska — abeceda bo imela skupno 30 črk. Z njimi bo mogoče izraziti tudi vse glasove kitajskega grieno-nosnega izgovora. Mimo običajnih črk bodo v kitajski abecedi tudi štirje novi znaki (kot naš: č, nj, š in ž) ter še črka za glas med g in h, vendar pa ni navadnega »v«. Novo abecedo še proučujejo in sodelujejo pri tem najvidnejši kitajski jezikoslovci.

Atomska pšenica

V Rothwollu (Anglija) so letos na površini 1200 ha posejali prvo atomsko pšenico. Gre za pšenico, znano pod imenom »Koga 2«, ki so jo pred setvijo bombardirali s nuklearnimi žarki. Vsako stebelce tako pripravane pšenice razvije po 7 normalno razvitih klasov namesto treh ali štirih kot dozdaj. V prihodnji spomladi bodo zaključili drugo fazo tega eksperimenta, ki bo imel dalekosežne posledice za prehrano človeštva v prihodnosti.



Ob nedavnih nemirih gibanja za samoupravo so se morali policijski stražniki v Singapuru opremiti s preprostimi ščiti, ki so jih varovali pred kamenjem razjarjenih množic

Nenavadni dvoboji

V zlokobni tišini se napeto ogledujeta dva moška z mračnim obrazom. Vsak trenutek se bo začel dramatični dvoboj. »Ali sta pripravljena?« vpraša sodnik oba nasprotnika. Na vprašanje odgovorita le s kimanjem; ko na sodnikovo znamenje stopita drug proti drugemu, se začeta — ščetgetati s perjem.

Ta nenavadni dvoboji je zelo priljubljen pri domačinih Sokai na Malajskem polotoku. V primeru, če se dva pripadnika tega plemena sporečeta ali pa če gre za vprašanje časti, se odločijo za dvoboj s ščetgetanjem. Oborožena z dolgim pavovim perjem se tako dolgo ščetgetata — pri tem morata stati oba udeležena dvoboja v krogu, ki ga ne smeta prekoračiti — dokler ne bruhne eden izmed nasprotnikov v smeh. V tistem trenutku razsodnik že proglasi njegovega nasprotnika za zmagovalca.

Pripadniki nekega plemena na velikem otoku Borneu pa so iznašli še preprostejši način za poravnavo razprtij. Kadar se dva moška v vasi sporečeta, priredijo dvoboj — njunih žena. In medtem ko se obe ženski besno bojujejo ter si pri tem pulita lase,

oba sprta nasprotnika mirno sedita v senci in zdoščeno čakata, komu bo žena prinesla zmago.

Pripadniki plemena Sivahili v Afriki pa rešujejo vprašanja časti na mnogo bolj krvav način. Sprta udeležena dvoboja morata na znamenje razsodnika skočiti v



V sovjetskih velemestih so zadnje mesece močno razširjeni lepaki, ki spodbujajo starše k strožji vzgoji sinov in hčera. Na lepaku je fant, ki mu oče prinaša drago obleko in mu prižiga cigareto, medtem ko babica hiti s slaščicami, fant pa bere otroške knjige

reko, polno krokodilov, in jo preplavati. Tisti, ki ostane živ, je seveda zmagovalec. Če pa morebiti na drugo obalo reke priplava oba nasprotnika živa in nepoškodovana, se plavanje pač tako dolgo ponavlja, dokler enega izmed njiju krokodili ne poškodujejo ali pa požor!

Prav nenavadne dvoboje je mogoče srečati tudi med civiliziranimi ljudmi. Pred leti sta se sporekla v nekem baru londonskega predmestja šoferja tovarnih avtomobilov in se odločila za zares nenavaden dvoboj. Z vsemi navzočimi gosti kot pričami sta odšla na cesto, sedla v svoja tovarna avtomobila, vzela zalet in se z natovornimi avtomobili zaletela z vso silo drug v drugega. Oba avtomobila sta bila seveda razbita, medtem ko so šoferja morali brž prepeljati v bolnišnico. Toda čast je bila rešena...

Pred dvema letoma je prišlo do kaj nenavadnega dvoboja tudi med dvema gangsterjema v Marseilleu. Spopadla sta se na odprtem morju, približno 6 km od obale, da bi se tako izognila vmešavanju policije, iz motornih čolnov sta v polni vožnji streljala drug na drugega, vendar nobeden ni bil zadet. Krogle so preluknjale čoln enega izmed nasprotnikov in se je začel potapljati. Ko pa je začel klicati na pomoč, čes da ne zna plavati, je nasprotnik takoj skočil v vodo in ga rešil.

Posnetki morskih globin

Biologi, ki so se pred kratkim vrnili v Plymouth z oceanografsko ladjo »Discovery«, so prinesli s seboj fotografske posnetke rib in glavonožcev z morskega dna. Šest biologov je pol leta križarilo po morju, kjer so z novo kamero snemali podmorsko življenje v globini 1600 m. Globinske ribe so poprej poznali ljudje samo v redkih primerih, kadar so po naključju prišle tako visoko, da so se ujele v ribiške mreže. S svojo globinsko mrežo so ujeli omenjeni biologi tudi sipe, ki se z njimi hranijo nekateri kiti. Te živali so zelo zanimive, ker o njih ne splošno le malo vemo. Enega

glavonožca, ki so ga ujeli na vabo, so spravili iz globine 600 m. tako globoko pa ne morejo plavati niti najmočnejši kiti.

Vodja odprave je dejal, da ima fotografiranje morskih globin veliko bodočnost in pomen, zakaj s temi posnetki si bodo znanstveniki pridobili več podatkov o življenju v morskih globinah, kot pa so jim jih posredovali doslej posamezni primerki v mreže ujetih rib in drugih prebivalcev morskih globin. — Večino del so opravili geologi pri Azorskih otokih, kjer znaša morska globina 3600 do 4500 m.

Drobne ZANIMIVOSTI

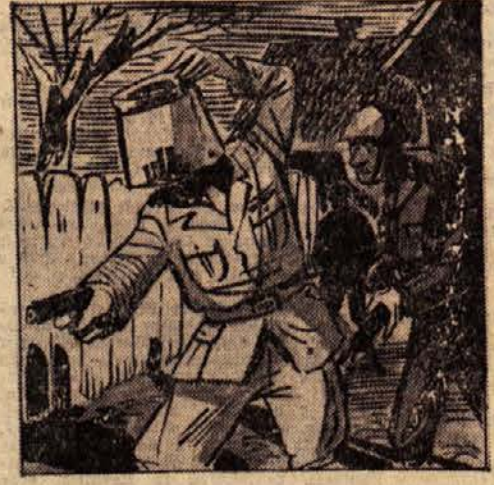
LOVSKA IZNAJDLJIVOST
V kanadskem mestu Toronto je priletela na dvorišče Billa Berensa divja raca. Mož je znal dobro posnemati racje gaganje in mu je uspelo pritegniti pozornost ptice ter jo zadržati na dvorišču. Medtem ko je neprenehoma gaganje, je njegova žena stekla po puško, da bi z njo ustrelili raco. Toda v trenutku, ko je hotel ustreliti, se je spomnil, da je streljanje v mestu prepovedano. Zato mu ni kazalo nič drugega, kakor da je raco zvalil v avto in se z njo odpeljal izven mesta, kjer jo je »častno« uplenil!

»OMAMNA« LJUBEZEN
V sprejemnici zapora v ameriškem mestu Boston je kaznija Jonna Waterspoon nenavadno navezanost na svojega moža, ki ga je obiskala v zaporu. Objemala ga je skozi rešetke in mu pri tem nekaj šepetala na uho. Policija je postala pozorna na to pretrirano ljubeznivost. Ko so zapornika poznateje preiskali, so našli v njegovih žepih več stekleničk marmila »heroin«, ki mu jih je žena vtihotapila med objemi.

LEPA NAGRADA
Uradnik Gordon Godard iz angleškega mesta Laute se je ob neki priložnosti prepiral s prijatelji; trdil je, da lahko vse nariše. Med preprirom so sklenili manjšo stavo, da bo narisal bankovec za pet funtov. Mož je stavo s svojimi prijatelji dobil, saj je izvirno ponaredil bankovec, vendar so ga oblasti kaznovale zaradi ponarjanja z globo 14 funtov!

NEUKROČENO MESTO

RADO KRAGELJ
MILAN MAVER



97. Blisk je rjovel, kot da ga dajejo iz kože, vendar rjovenje psa ni niti najmanj ganilo; držal ga je tako, da mu ne bi mogel uiti drugače, kot da bi pustil v pasjem gobcu poleg hlač še lep kos lastnega mesa. Italijani so medtem stekli k oficerju, ki je glasno kričal na pomoč, streljal v zrak in vpil, naj primejo »upornike«, ki so napadli junaško italijansko vojsko sredi Ljubljane.



98. Če bo Blisk še pet minut tako tullil, se bosta dve diviziji Italijanov zbratu tu, — je pomislil Janez. »Vsaj tiho bi bil, lepo te prosim!« mu je pritaženo zaklicel. Ampak Blisk ga ni čul, rjovel je kot obseden in poskakoval kot zamoski čarodej, ki izganja vraga. Janez je pobral trhlo fižolovko in stekel prijatelju na pomoč. Zamahnil je z njo po pasjem hrbtu, da se je razletela v koščke.



99. Ampak pes ni popustil in Italijani so se naglo bližali. Tedaj je Blisk, ki se je še vedno otepal psa in divje poskakoval, po naključju skočil psu na rep; pes je zacvilil in hlastnil za zrakom. Blisk je izkoristil trenutek, ko so pasji zobje popustili; prijel se je za zadnjo plat in jo uovri za Janezom po vrtu. Bila sta že pri plotu na nasprotni strani, ko so s ceste prileteli Italijani in namerili puške nanju.



»Tale pa dela v meteorološkem inštitutu.«



»Bi človek mislil, da so ta zvala vendar že kdaj videla uličnega delavca s kompresorjem.«



»Tistole zlato ribico v kotu bi rad!«